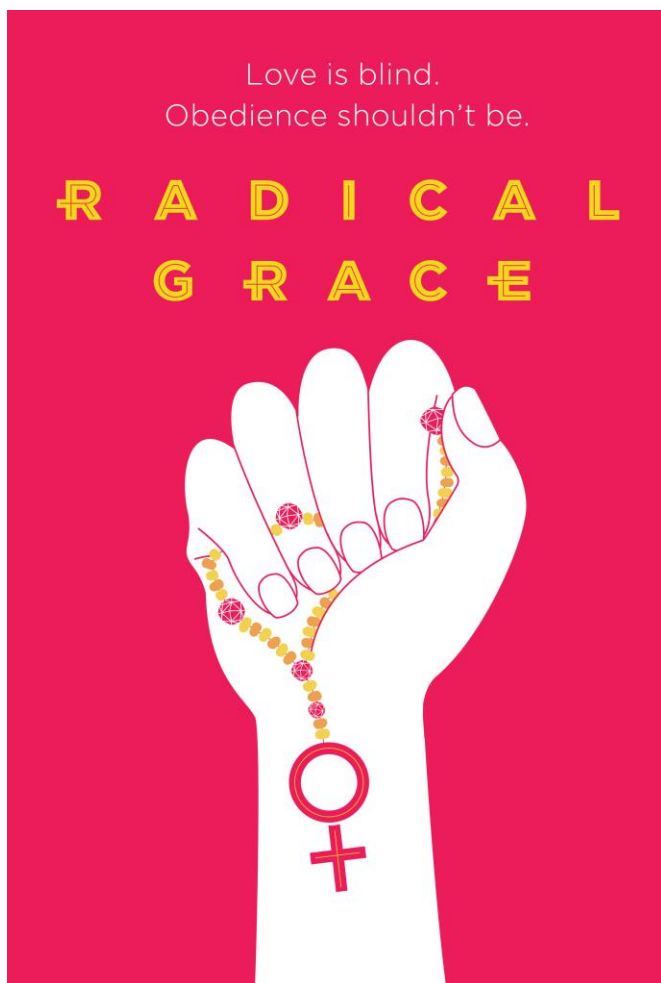

Nyhetsbrev 2016

Av innholdet:

Innkalling til årsmøte	s. 2
Lederen har ordet	s. 3
Anne Stensvold: «Den katolske kirkens kvinneproblem»	s. 4
Ritva Jacobsson: «Oscar Romero»	s. 8
Madleine Fredell: «Rapport fra en kvinnekonferanse»	s. 13
Anmeldelse av <i>Catholic Women Speak</i>	s. 16
Gunnel Vallquist in memoriam	s. 18
Christian Weisner: «A new Era in Catholicism»	s. 21
Else-Britt Nilsen, kommentarer til <i>Fornyelsen som forsvant</i>	s. 27

Vårens seminar

Akademiet «Også vi er Kirken»

inviterer til filmseminar

lørdag den 2. april kl. 1400

i St. Hallvard kirke, menighetssalen

Vi viser dokumentaren

«Radical grace»,

laget av Rebecca Parrish.

Filmen er tekstet på engelsk.

Filmefremvisningen etterfølges av en plenumsamtale om dokumentaren (1630-1730).

Dette er første gang denne filmen vises i Europa.

Mulighet for å gå i kveldsmesse kl. 1800

Entre kr. 100, inklusiv bespisning (pizza kl 1400-1500)

Påmelding til

seminar@ogsavierkirken.no

eller ring 480 76 265

Om bakgrunnen for filmen «Radical Grace»

«The Leadership Conference of Women Religious» er en sammenslutning av amerikanske nonneordener, som tilsammen har over 45,000 medlemmer. De har lenge vært kjent for sitt sterke sosiale engasjement, noe som ikke falt i god jord hos mange av deres mer konservative medkatolikker. I april 2012 iverksatte Troskongregasjonen i Vatikanet en omfattende undersøkelse av deres virksomhet og deres statutter. I tre år hadde de hengende over seg en mistanke om at deres engasjement ikke var 'katolsk nok', det hele kunne minne om bekjempelsen av frigjøringssteologene i Latin-Amerika på 1980-tallet. Dette skapte stor frustrasjon og bitterhet blant mange amerikanske katolikker, kvinner og menn, og de radikale nonnene aktet ikke å gi opp uten videre.

Men så i april i fjor – etter tre års kamp – ble Troskongregasjonens undersøkelse innstilt, og representanter for «The Leadership Conference of Women Religious» ble mottatt av pave Frans i Vatikanet, som uttalte seg i rosende ordelag om nonnenes arbeid. Filmen Radical Grace følger tre av de mest sentrale aktivistene blant de amerikanske nonnene. De har dannet The Network som

reiser USA rundt med bussen «Nuns on the bus». Vi får følge dem i deres arbeid og høre deres tanker om hva de står for, men også deres kritikere slipper til.

Se også

<https://www.facebook.com/RadicalGraceFilm>

Innkalling til årsmøte i «Også vi er Kirken –Norge»- 2016

Lørdag 2.april 2016 kl. 1300

St. Hallvard menighet, 2. etasje

lille menighetssalen (merk stedet).

Åpning

- a) Godkjenning av innkalling
- b) Godkjenning av dagsorden

Valg av ordstyrer m.m.

- a) Valg av ordstyrer
- b) Valg av referent
- c) Valg av tellekorps.
- d) Valg av to protokoll-underskrivere

Årsrapport og årsmelding 2015

- a) Årsrapport for foreningen «Også vi er kirken Norge» 2015
- b) Årsmelding for akademiet «Også vi er kirken», medlem av Norske kirkeakademiet (NKA)

Regnskap 2015 og budsjett 2016

Medlemskap i IMWAC

Nyhetsbrev og nettsted

Fastsettelse av medlemskontingent

Valg til Styre

Valgkomiteens innstilling til styre 2016-2017

Valg av valgkomite 2017

Avslutning, (eventuelt punkter?)

Forslag til andre saker som ønskes behandlet, må være Styret i hende innen 20. mars.

Forslag til kandidater til styret, sendes Valgkomiteen ved Torstein Seim
tos50@online.no innen 20. mars.

Lederen har ordet

Radical Grace

Likegyldighet for vår neste i hverdagen fjerner oss fra fellesskapet med Gud. Likevel klarer vi ofte ikke å engasjere oss så mye som vi ønsker. I Norge har vi tradisjon for dugnad, frivillighet og nabohjelp. Mange bidrar til et varmere, nærere og mer solidarisk samfunn. Noen gjennom politisk aktivisme mot urettferdigheter de møter. Men sjelden leder dette inn i en situasjon der hele vår tilværelse settes på spill, som kan komme til å true det vi mener er meningen med vårt liv, selve fundamentet vårt liv er bygget på. Hva betyr radikal nåde, for hver og en av oss, her og nå? Dette prøver katolske søstre i USA å utforske og leve i. Og det har gitt dem store vansker med flere av sine biskoper og tilslutt Vatikanet. I dokumentarfilmen *Radical Grace*, som vil ha Europa-premiere på neste OVEK-seminar, blir vi kjent med noen av disse søstrene. Vi får følge dem i deres helt konkrete arbeid for solidaritet, rettferdighet og fred. Et nært portrett av tre kvinner som har viet sitt liv til Gud. De tviler på sine veivalg, de søker etter den rette veien videre. Når den kirke som de elsker og samfunnet de lever i anklager dem for feminisme og det som verre er, føler de stor redsel og usikkerhet. Tross dette og med stort mot tar de til motmæle mot biskoper i USA og Vatikanets kommisjon, når deres

paraplyorganisasjon for søsterkongregasjoner blir satt under administrasjon. En film til å bli inspirert av i dette jubelåret for barmhjertighet. Kom og se den sammen med oss den 2. april i St. Hallvard menighet i Oslo. La oss samtale om hva dette betyr for oss. Ønsker dere alle en velsignet fastetid.

«Nei, slik er fasten som jeg vil ha:
at du løslater dem som med urett er lenket,
sprenger båndene i åket som setter de
undertrykte fri,
Ja, bryter hvert åk i stykker,
at du deler ditt brød med dem som sulter,
og lar hjemløse stakkarer komme i hus,
at du sørger for klær når du ser en naken,
og ikke svikter dine egne.
(...)
da skal lyset renne for deg i mørkret,
og natten skal bli som høylys dag»
Jesaja 58:6-10

Hanneke Örne Bruce
Leder OVEK-Norge

Om nyhetsbrevet

Fra og med dette nummeret vil Nyhetsbrevet komme én gang i året og i hovedsak inneholde kronikker og annet stoff som hentes fra vårt nettsted, <http://ogsavierkirken.no/?cat=8>. I år blir det langt på vei et temanummer: «Kirken og kvinnene».

God lesning
Redaksjonen

Familie, feminisme og fertilitet. Den katolske kirkens kvinneproblem.

Av Anne Stensvold, professor ved Universitetet i Oslo.

Foto: Vårt Land.

Pave Frans sin reise til USA i september var som en signingsferd. Og som CNN-reporteren sa etter at den økumeniske seremonien på Ground Zero var over på fredag 25. september: denne paven er verdens moralske leder. Det er mulig. Men paven er også leder for en kirke med en umenneskelig kvinnepolitikk. Da pave Frans var på reise i Sør-Amerika prøvde feministene å benytte anledningen til å rette oppmerksomheten på de umenneskelige konsekvensene av pavekirkens kvinnesyn. En sak som slo sterkt igjennom i norske media var den 12 år gamle jenta i Paraguay som hadde født et barn etter å ha blitt voldtatt av sin stefar. Moren hadde søkt hjelp for å få utført abort, men familien var fattig, og abortlovgivningen i Paraguay åpnet ikke for noen unntak: I tråd med Den katolske kirkens lære er abort forbudt – uansett grunn. Om svangerskapet følger av voldtekt eller om morens liv står i fare spiller ingen rolle.

I følge Den katolske kirken er det "det uskyldige, ufødte liv" som skal beskyttes. Uansett. Hvilket kvinnesyn er det som tillater at en 11 år gammel jente som blir voldtatt blir tvunget til å føde et barn? Eller at en kvinne blir nektet behandling som

kunne gjort hennes frisk, mens kroppen holdes kunstig i live for å redde fosteret hun bar på. Det siste eksemplet er fra det katolske Irland, som inntil i fjor hadde samme absolutte og prinsippfaste syn på abort som Paraguay og andre stater hvor pavekirken står sterkt, og påvirker både lovgiving, og politikk.

Enkeltskjebner er gode som eksempler for å illustrere urettferdighet. Men det man fortsatt lurer på er hvordan en religion som preker medmenneskelighet; medfølelse og ydmykhet kan – ikke bare forsvare, men kreve at kvinner gjøres til et offer – ikke for sine kroppslige funksjoner (reproduksjon), og som i eksempelet med 12-åringen – til og med at det er rett og rimelig at hun (jenta) skal fortsette å lide for den uretten hun er blitt påført av en annen (mann).

Hvordan er det mulig?

Den katolske kirken har en to tusen års lang tradisjon for teologiske utlegninger og etisk refleksjon. Men den strever med bakkekontakten når det gjelder alle saker som har med kvinner, familie og vanlige livsvilkår å gjøre. For dette er en tradisjon som er dominert av menn – for to tusen år siden og i dag. Denne mannsdominansen gjør selvsagt at kvinner kommer i annen rekke, og at menneske fremstår først og fremst som mann. Kvinner kommer kun i andre rekke og i en underordnet posisjon; Eva blir skapt av Adams kropp, og kvinner kan verken bli pave eller prest fordi hun først og fremst skal føde barn, mens menn skal skaffe mat, diskutere politikk og ta ansvar for kvinner og barn. Denne ordningen er klart beskrevet i

Skapelsesberetningen, og forsvarers iherdig av fundamentalister av alle slag. I tillegg til Bibelens sterke assosiasjoner mellom kvinne-reproduksjon, er den teologiske tradisjonen like kvinneundertrykkende. Gjennomgående strever teologene med å avdekke Guds vilje og grunnleggende prinsipper i skaperverket, inkludert menneskekroppen.

De groteske konsekvensene av dette menneskesynet har preget kristne samfunn helt til vårt tid. Kvinnefrigjøringsprosjektet som hadde så sterk politisk kraft i hele den vestlige verden på 1960-70-tallet var et opprør mot undertrykkningen som tradisjonelle religioner står for. Når disse kvinnene kunne tenke så annerledes enn sine formødre, og mobilisere massene av vanlige kvinner (og menn) til et politisk oppgjør var det fordi de tradisjonelle religiøse organisasjonene og lederne hadde mistet mye av sin overbevisningskraft. De sto mer og mer alene om å forfekte et menneskesyn der mannen kom først og var viktigst, og kvinners plass var å føde barn, og støtte opp om mannens samfunnsfunksjon. Feministene på 1960-70-tallet ville ut av privatsfæren (kjøkkenet) og inn i samfunnet (jobb, utdanning og politisk innflytelse). Den katolske kirken var ikke med på dette prosjektet. Derimot skjerpet den sin kvinnepolitikk og begynte på en systematisk kamp mot likestilling av kjønnene. Kvinner er definert som passive offer for sin kropp og funksjon i menneskelig reproduksjon. Når man så vet at p-pillen ble lansert på det åpne markedet i løpet av 1960-tallet, blir Den katolske kirkens kvinnesyn og familiepolitikk som et direkte angrep på kvinner. Mens argumenter om kjønnsdeling av arbeid og hjem har en viss logikk i før-moderne samfunn hvor kvinnene så å si gikk konstant gravide eller hadde ansvar for diebarn. Men når kvinner for første gang i historien var i stand til å planlegge og kontrollere når og hvor ofte hun skulle være gravid ble mulighetene for fullverdig samfunnsdeltagelse på lik linje med menn en praktisk mulighet.

Sammenligner vi kvinnesynet i de protestantiske kirkene som tillater kirkeledere og prester å gifte og mange også tillater kvinnelige prester, blir det tydelig at Den katolske kirkens kvinnesyn

skyldes at kirkeorganisasjonen er totalt mannsdominert. Det er egentlig ganske logisk at ugifte menn bygger sin forståelse av kvinner på den kvinnen som har stått dem nærmest, og at de dyrker Maria og moderskapet og har liten forståelse for likestilling og kvinners rett til bestemmelse over sin egen kropp. Men det betyr ikke at det er rimelig eller rett at Den katolske kirken skal sette standarden for hvordan vi tenker om familien, feminisme og fertilitet.

Familiepolitikk

Denne høsten kommer familiepolitikk og -verdier til å settes under debatt. Paven har nemlig innkalt til bispesynode i Roma for å diskutere familien. Debatten vil også bli fulgt opp av norske media. Ikke fordi Norges katolikker er en enhetlig og innflytelsesrik gruppe (de utgjør mindre enn 1% av befolkningen, inkludert polske håndverkere), men fordi Den katolske kirkens interesse for familiepolitikk og tradisjonelle kjønnsroller finner gjenklang blant konservative (protestantiske) kristne i USA.

Til sammen er disse to religiøse aktørene i stand til å påvirke agendaen for vestlig presse og for politisk debatt. Innflytelsen stopper ikke der. Religiøse organisasjoner er en del av sivilsamfunnet og inviteres systematisk inn i samarbeid og meningsutveksling med politikere, statlige institusjoner og politiske

organisasjoner. Religiøse organisasjoner alltid med der frivillige organisasjoner inviteres til diskusjon og rådgiving med utenriksdepartementet; partienes stortingsgruppe og direktorater. Så også i FN der sivilsamfunnet har vært invitert inn i diskusjoner fra starten (f.eks. Kirkenes Verdensråd). På 1990-tallet fikk antall religiøse organisasjoner med konsultativ status i FN et voldsomt oppsving, og økningen fortsatte ut president Bush sin siste presidentperiode. I dag er det hundretalls små og bittesmå NGO i FN som deltar i diskusjoner på alle nivåer, men uten stemmerett, som er forbeholdt stater, som også er de som kommer med invitasjonene. Alle unntatt Den katolske kirken. For i motsetning til andre religiøse organisasjoner, er Den katolske kirken også en egen stat, populært kalt Vatikanstaten etter den bydelen i Roma som utgjør dens territorium. I offentlige sammenheng heter denne staten The Holy See; Den Hellige Stol, verdens minste suverene stat. Den ble opprettet gjennom en avtale med Mussolini's fascistregime i 1929 (Lateran-avtalen)[1]. Hensikten var, som det heter i innledningen til avtalen "assuring to the Holy See a position *de facto* and *de jure* which shall guarantee absolute independence for the fulfillment of its exalted mission in the world". Den har vært opptatt som "medlemsstat med observatør-status" siden 1964. Dette gir Den katolske kirken i en særstilling blant alle religioner. Der andre religiøse organisasjoner må vente på en invitasjon fra FN kan Den katolske kirken delta på lik linje med Norge og andre stater i forberedelsene til og gjennomføringen av FNs konferanser hvor den internasjonale dagsorden settes. Den offisielle posisjonen som "nasjonal"-stat gir katolske normer og verdier en *politisk* betydning; de blir ikke "bare" synspunktene til en religiøs medlemsorganisasjonen – hvilken den i realiteten er – men innspill i maktkampen som pågår mellom stater.

Med det skjeve kvinnesynet denne kirken har det ført til alvorlige tilbakeslag for kvinnesaken og for fattigdomspolitikken som føres i FN-regi. Vi har grunn til å glede

oss over en pave som setter Den katolske kirken i et godt lys. Men til syvende og sist betyr ikke pavens tillitsvekkende og sympatiske utseende så mye, ei heller hans evne til å berøre ikke-katolske hjerters åndelige lengsel så lenge kirkens offisielle syn på kvinner og regelrett anti-feministiske syn på menneskelig seksualitet og reproduksjonsevne.

La det være helt klart : Abort er ikke et gode. Det er selvbestemmelse som er det. For hvem er moralsk berettiget til å bestemme om abort er nødvendig om ikke den gravide kvinnen selv? Når andre (kirken) bestemmer at all abort er mord, betyr det at fosteret mer enn den indiske tannlegen i Irland sitt liv, og mer enn den 11 år gamle jenta i Paraguay. Og når staten gir rette til å bestemme om en abort skal tas til en komite av medisinske og religiøse eksperter blir frakjennes kvinnen selvbestemmelse. Den norske staten gikk bort fra ordningen i 1975. Men i de fleste land i

Abort er ikke et gode. Det er selvbestemmelse som er det. For hvem er moralsk berettiget til å bestemme om abort er nødvendig om ikke den gravide kvinnen selv?

verden eksisterer den fortsatt. Det er et klart eksempel på at kvinner frakjennes moralsk ansvar. Ordningen hviler på en paternalistisk holdning og tradisjonell kristen fordømmelse av kvinnelig seksualitet: En gravid kvinne har vært seksuelt aktiv, og det må hun ta konsekvensene av. Det samme gjelder også for

menn, i følge kristen moral, men det er som kjent ikke menn som blir enslige mødre.

Seksualitet eller sølibat

Den katolske kirken forbyr ikke bare abort, den har også et forbud mot all bruk av prevensjon. Enhver form for fertilitetskontrollerende midler avvises, det være seg p-pille eller kondom, kun abstinens (seksuell avholdenhet) kan godtas. Ett unntak er homofile som oppfordres til bruke kondom av helsemessige grunner, noe den forrige paven, Benedict XVI gjorde klart i flere intervjuer i 2009. Det betyr ikke at Den katolske kirken er tolerant når det gjelder homoseksualitet. Homoseksuelle har lov til å benytte seg av kondom for å unngå å få AIDS, men for heteroseksuelle menn er det ikke tillatt. Denne tilsynelatende ulogiske holdningen skyldes at Den katolske kirken ikke regner homoseksualitet som naturlig. For

kirken er seksualitet en naturlig funksjon knyttet til formering, og homoseksualitet er derfor ikke å betrakte som en seksuell aktivitet i det hele tatt, men perversjon.

Den heteroseksuelle mannen med full kontroll over sin kropp (abstinens) er idealet. Hvor finner man slike menn? I kirken. At det faller naturlig for dem å idealisere moderskapet, er ikke å undres over, for uten sine mødre ville de selv ikke finnes til. At de viser liten innsikt i kvinners seksualitet kan også forstås ut fra deres situasjon: hvem liker vel å tenke på sin mor som seksuelt aktivt? Men at menn med så snever og selvrefererende tenkemåte skal utforme retningslinjer og regler for kvinners liv faller på sin egen urimelighet.

Piken i Paraguay og tannlegen i Irland er bare to eksempler på en umenneskelig behandling som kvinner utsettes for, legitimert og begrunnet i Den katolske

kirkens kvinnesyn. Vestlig opinion mobiliserer mot indiske småjenter som voldtas og blir hengt avlandsbybefolkningen som straff; afghanske kvinner som steines fordi utroskap; saudiarabiske kvinner som ikke kan reise uten tillatelse fra far eller ektemann. Den katolske kirken under pave Frans står for den samme logikken; den samme systematiske undertrykkelsen av mennesker med kvinnekropp – med begrensninger på sin frie vilje fordi dens verdi er ifølge kirken at den står i formeringens tjeneste. At kirkens menn ikke ser det problematiske i dette, er kanskje forståelig all den tid de lever i sølibat. Men at mange menn, som ikke hater kvinner, for å parafrasere den slående tittelen på feminist og kriminalforfatteren Stig Larssons bok, ikke har innsett rekkevidden av den teknologiske revolusjonen på seksuallivet, er en gåte. I mellomtiden står katolske kvinner alene med ansvaret for sitt likeverd; sitt moralske ansvar og sin frie vilje

*****''

USA: Hva kostet sexskandalene?

“Den katolske kirke i USA har vært hårdt ramt af præsters seksuelle misbrug af mindreårige og biskoppernes cover-up. Ofrenes personlige tragedie, ødelagte liv og mistet tro er efterhånden veldokumenteret. Den efterfølgende manglende tillid til kirken som institution er også veldokumenteret. Men de økonomiske omkostninger, krisen har skabt, har hidtil ikke været tilstrækkeligt dokumenteret.

Nu har en undersøgelse, foretaget af professor i regnskabsførelse Jack Ruhl og Diane Ruhl, på vegne af National Catholic Reporter rådet bod på det. Vi kan opgøre krisens økonomiske omkostninger til mindst 3.99 mia. US \$, siger de.

”Siden 2004 har de amerikanske biskoppers National Review Board og deres kontor for beskyttelse af børn og unge udsendt årlige rapporter, der afslører nogle disse data, men vi har aldrig været sikre på, at disse rapporter fortalte den fulde historie. Det drejer sig især om rapporterne fra de tidligste år og fra de religiøse ordener”. Jack og Diane Ruhl mener, at have fundet en forskel på næsten en mia.

dollars mellem de tal, de fandt, og hvad biskopperne havde rapporteret.

Deres undersøgelse har også kunnet afsløre eksistensen af skjulte udgifter, og at dokumenter er forsvundet eller blevet destrueret. Hvor meget har bispekonferencerne brugt på at forhindre, at politikerne skulle beslutte at udvide forældelsesreglerne? Tal på dette lobbyarbejde er næsten umuligt at finde.

Man kan ikke lade være med at tænke på, hvor mange hjemløse der ikke har kunnet få en bolig, og hvor mange sultende der ikke har kunnet få et måltid mad som følge af denne krise. Men vi ved, at skoler er blevet lukket, sogne nedlagt, ejendomme bortsolgt, personale fyret og uddannelsesprogrammer stoppet.

De 3.99 mia., kirken har brugt, siden krisen begyndte, er tabt for evigt. Den institutionelle kirke har i de senere år vedtaget regler, der kan forhindre sexmisbrug i fremtiden. Det næste er at genopbygge kirkefolkets tillid. Det vigtigste i den retning er at arbejde hen imod en fuldstændig åbenhed om det enkelte bispedømmets økonomi.

Sakset fra “Vi er også kirken” i Danmark sin nyhedsbulletin nr 13. Dette er et udrag av leder i *National Catholic Reporter* 2. november 2015.

Oscar Romero,

Saligkåret 23. mai 2015

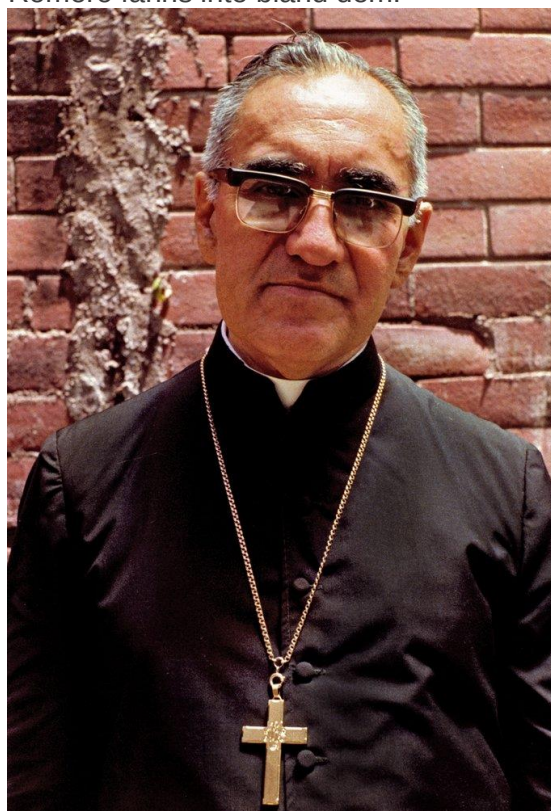
av Ritva Jacobsson, Stockholm

När jag kom till El Salvador första gången, 1984, tog Jon Cortina, en av prästerna vid jesuiternas universitet, vår svenska ekumeniska grupp till ett flyktingläger, inhyst i en halvfärdig kyrka, San Roque, mitt i huvudstaden San Salvador. Ytterväggarna var fulla av kulhål. Där inne trängdes flera hundra människor, mest kvinnor och barn, ditfösta från gerillaområdena norrut. Det var så överfullt att man fick äta i skift – ständigt stod de stora grytorna med ris och bönor på elden – och på natten sov alla på golvet tätt bredvid varandra. Läkare som kom dit upptäckte att barnen riskerade sin syn genom att ständigt vistas i halvmörker; då ordnade man så att de i omgångar fick komma ut på en balkong en timme om dagen.

Jon Cortina firade mässan – och vår svenske lutherske biskop Bertil Gärtner koncelebrerade. Det stank från latrin, barnen gnydde, många hostade och i en del av kyrkan låg en kvinna och födde barn. Och det var en av de vackraste mässor jag upplevat! Alla sjöng, i det höga pressade tonläge som är typiskt för Centralamerika, och så som medeltidens kyrkosång förmodligen också lät. Predikan var ett samtal mellan präst och församling och förbönerna formulerades spontant av flyktingarna: framför allt bad man om fred och om slut på våldet. Fridshälsningen tog nästan en halvtimme – aldrig har jag omfamnat så många tandlösa gamla kvinnor. Till sist, när den långa mässan slutade, fortsatte flyktingarna att sjunga, den ena sången efter den andra, om San Romero de America. Detta var fyra år efter ärkebiskopens död.

Inte bara i El Salvador utan också i grannländerna, Nicaragua, Guatemala, såg man namnet skrivet på husväggarna: *Oscar Romero presente*.

Sedan dess har ärkebiskop Oscar Romero blivit berömd över hela världen och nya böcker om honom publiceras, på många språk. Det finns sedan en rad år också en färdig utredning för ett saligförklarande. Mängden av beatificeringar och kanonisationer under de två senaste påvarna är större än någonsin tidigare, men Oscar Romero fanns inte bland dem.

Romero föddes 1917 i en fattig familj med sju barn. Han var ett blygt och ett bedjande barn, dragen till mystik och mycket begåvad. Först var han snickarlärling, men han längtade alltid att få bli präst och anförtrorde detta till biskopen som besökte Ciudad Barrios där familjen bodde. Så sändes han vid 13 års ålder från sin väglösa by till prästseminarium. Hans begåvning upptäcktes tidigt och 1938 fick han fara till Rom för högre studier. Han skulle ha blivit doktor i teologi (han hade redan börjat med sin avhandling om en spansk 1500-talsmystiker) och gjort en kyrklig karriär Rom. Där prästvigdes han 1942. Men detta skedde under kriget, och hans biskop kallade honom tillbaka till sitt hemland. I El Salvador blev han först församlingspräst men steg i graderna: fick titeln monseñor och blev 1970 hjälpbiskop hos ärkebiskop Chávez, sedan biskop i stiftet Santiago de Maria. Som sitt biskopsmotto valde han det mycket

vanliga *Sentire cum Ecclesia* -"Att vara ett med kyrkan".

Han var en helt traditionell präst. Andra Vatikankonciliet hade knappt gjort något intryck på honom. Däremot stödde han Opus Dei. Han varnade för omoral och han var rädd att blanda sig i politik och ännu mera rädd för allt som kunde vara marxism. När han 1977 utsågs till ärkebiskop, jublade de besuttna. Föregångaren, Luis Chávez, hade ansetts som alldeles för folklig. Men jesuiterna vid universitetet i San Salvador var djupt bekymrade över att få en så feg man som sin herde. El Salvador, ett fattigt land präglad av orättvisor och våld och behärskat av "de 14 familjerna" befann sig i en djupare kris än någonsin. Det rådde ett krig mellan de förmögna som hade militären och statsmakten på sin sida och de fattiga som de kunde utnyttja med stor hänsynslöshet. All grymhet motiverades med det ständigt återkommande uttrycket "nationell säkerhet". Klyftan mellan fattiga och rika var ofattbar, och liksom i grannländerna tog de fattiga till vapen. Men Romero försökte hålla sig utanför allt detta. Politisering varnade han ständigt för, liksom pornografi och omoral.

En månad efter ärkebiskopsvigningen den 10 februari blev Romeros nära vän Rutilio Grande skjuten till döds, tillsammans med en ung pojke och en gammal man. Padre Grande var en präst som hade arbetat med de fattiga i sockerdistrikten i Aguilares. Chocken var total. Romero vakade i bön hela natten vid sin döde vän och beslöt sedan, stödd av jesuiterna, att under tre dagar skolor och kyrkor skulle stängas och bara en enda mässa firas i hela landet. Då skulle man minnas de dödade och kräva att mördarna straffades. Romero for till Rom efter denna händelse och fick där fullt stöd av påven Paulus VI, som omfamnade honom och sade *Coraggio!* Mod!

Detta blev början till tre års allt modigare kamp mot våld och orättvisor. För det var så Romero såg sin profetiska uppgift: att följa, att leva, att predika evangeliet. Det

innebar skydd för de förföljda, tröst till anhöriga, omsorger om de fattiga, ständiga protester mot våldet, t o m en vädjan till president Carter att inte skicka pengar och vapen till El Salvador. Romero flyttade ut från biskopspalatset som upplåts till sociala ändamål och valde ett fattigsjukhus där han levde i yttersta enkelhet. Han inrättade en juridisk byrå för mänskliga rättigheter dit en ström av människor kom för att få hjälp. De kom för att söka sina försvunna och för att kräva bestraffning av dem som varje natt lämnade en mängd dödade och torterade i diken längs vägarna. Jag har besökt den här byrån flera gånger och sett de outhärdliga bilderna av stympade lik. Det var viktigt att dokumentera och berätta sanningen om våldet.

Rutilio Grande var inte den ende prästen som mördades under en period av rena blodbad;

hela byars befolkning dödade. Det började t o m med dyka upp plakat med texten "Var patriot! Döda en präst!"

Outtröttligt protesterade Romero – nu var han inte längre rädd för ordet politik. Hur kunde denna märkliga omorientering ske? Den har sin grund i att Romero alltid var en bödens människa och en djupt ärlig person. Jesuiterna vid UCA, det centralamerikanska universitetet, blev hans nära

vänner och medarbetare. Där fanns en rad lysande teologer, sociologer och naturvetare, alla hängivna den latinamerikanska tolkning av Vatikanonciliet om omorientering som kyrkomötet i Medellin (Colombia) 1968 innebar: Jon Sobrino, en av vår tids främsta teologer, känd framför allt för sin kristologi, spelade en stor roll för Romero. Sobrino har skrivit just om Romeros profetkallelse och menar att det hos honom var ett uppdrag av samma art som hos Gamla testamentets profeter. Denna jesuitkommunitet skulle också komma att få plikta för sitt engagemang för de fattiga och förtryckta när sex av dem jämte en mor och hennes 16-åriga dotter, vilka arbetade i prästgården, alla blev mördade, den 16 november 1989.

i den då inte färdigbyggda katedralen. Han tolkade Bibelns texter både klassiskt

*Ärkebiskopen vittnade
om sin
Kristusefterföljelse i sitt
sätt att leva, att möta
människor, att verka i
det polariserade
samhället. Men framför
allt predikade Oscar
Romero.*

exegetiskt och pastoralt, vad de betydde i den aktuella situationen. På slutet av predikningarna som blev allt längre, söndag efter söndag, kom meddelandena: där gav han namn och tidpunkt och plats för de mord och övergrepp som hade skett under den gångna veckan. Genom radion sändes dessa mässor ut över hela landet och nådde även hela Latinamerika. Det var det enda sättet att berätta för salvadoranerna och för världen vad som skedde, och det var det effektivaste mediet i en region där många var analfabeter och få hade tillgång till tidningar och TV. Så blev Romero en röst för dem som saknade röst.

Det finns ett vittnesmål från César Jerez, som var provincial för jesuiterna i Centralamerika.

De två var i Rom och vandrade tillsammans på Via della Conciliazione, sent på kvällen i mörkret. César Jerez frågade:

-Monseñor, ni har förändrats. Vad var det som hände? Vad var det som gjorde att ni blev annorlunda?

Romero sade:

– Padre, jag frågar mig detsamma själv.

– Fann ni något svar, Monseñor? frågade provincialen

– Ja, Padre, vissa svar. Vi har alla våra rötter. Jag föddes i en fattig familj, jag har varit hungrig, jag vet vad det är att arbeta från det man är en liten unge. Men så kom jag till seminarium, skickades till Rom, blev absorberad av mina böcker och började glömma mitt ursprung. Jag hamnade i en annan värld. De gjorde mig till Monseñor och biskop och jag var begravd i papper. Jag föll i händerna på Opus Dei. Sedan sände de mig som biskop till Santiago de Maria och där mötte jag igen en extrem fattigdom. Barnen dog bara på grund av det orena dricksvattnet. Ni vet, Padre, när kolet har börjat glöda fortsätter det och tar eld – och så kom jag till ärkestiftet och...det var ju detta som hände med padre Grande. Ni vet hur mycket jag höll av och beundrade Rutilio. När jag såg honom död, tänkte jag: de dödade honom för det som han gjorde. Nu är det mitt jobb att gå samma väg. Jovisst ändrade jag mig. Men, jag kom också tillbaka, hem igen.

Vi fortsatte att vandra i tystnad. Ljuset från nymånen gav en accent till den romerska himlen..

Men motståndet och hoten mot honom växte, inte bara från militären utan också från de andra biskoparna och från nuntien. Alla de andra biskoparna utom en, Arturo Rivera y Damas, som blev hans efterträdare, motarbetade honom och skrev egna herdabrev där de polemiserade mot Romero. De lyckades nästan få påven att avsätta honom. Dokumentet skrevs under samma dag som Romero mördades, så han kom aldrig att se det. Den polske påven Johannes Paulus II kom framför allt med varningar mot kommunism och gav inte heller Romero sitt stöd.

Den 23 mars 1980 hade Romero i sin fastepredikan uppmanat soldaterna att vägra att döda sina bröder. "Man måste lyda Guds lag – du skall icke döda – mera än människors order. — I Guds namn, och i hans lidande folks namn, vars rop har stigit mot himlen allt mer förtvivlat för varje dag, ber jag er, vädjar jag till er, befaller jag er, i Guds namn: Sluta med förföljelsen (*Cese la represión*)".

Han förstod att martyriet närmade sig. Nästa dag, den 24 mars, gick han till bikt. Så firade han på kvällen en minnesmessa i sjukhuskapellet, för modern till en av sina vänner. Där predikade han om vetekornets lag. "Sannerligen, jag säger er: om inte vetekornet faller i jorden och dör, förblir det ett ensamt korn. Men om det dör, ger det en rik skörd" (Joh 12,24). Skotten kom precis när han skulle börja offertoriet. Han dog genast.

Nu efter trettio år kan vi se hur hans ord om vetekornets lag besannades. Oscar Romero är en symbol för en kyrka som tar ställning,

väljer sida. Man kan använda det latinamerikanska uttrycket om en martyr: *presente*. Han är närvarande, och han uttrycker det hopp och den inspiration som kyrkan just nu behöver – en sann Kristusefterföljare.

Det finns en mängd litteratur om och av Romero på flera språk. Han förde en utförlig dagbok: varje kväll läste han in på band vad som hade skett under dagen, och detta finns redigerat och utgivet, liksom hans predikningar. På svenska finns en doktorsavhandling från år 2000 av Hans Damerau, *Ärkebiskopen är mördad*, om hans predikningar. Urval av hans texter (framför allt predikningar och tal) har redigerats till en underbar andaktsläsning. Bland det finaste är en minnesbok med många vittnesbörd från människor som kände honom, numera också i engelsk översättning, Oscar Romero, *Memories in Mosaic* av Maria López Vigil (Cafod 2000).

Men för mig har det allra starkaste intrycket varit att möta dem som träffat Monseñor.

Det är alltid så han alltid kallas i El Salvador, ingenting annat. Jag kände väl hans efterträdare ärkebiskop Rivera y Damas, som egentligen skulle ha haft Romeros plats men ansågs för folklig – ingen anade då vad som skulle hända med den konservative Romero. Jag har träffat flera av de centralamerikanska jesuiterna; några är nu döda, bland dem César Jerez. Och jag har träffat många salvadoraner som är djupt präglade av San Romero de America. Vi behöver ingen kanonisation, sade Jon Sobrino, han är vår helige martyr.

Ritva Jacobsson har arbetat med freds – og solidaritetsarbete og har flere ganger vært i Mellomamerika på 80 og 90 tallet. Hun sitter i styret til VÅKS (Vi är kyrka – Sverige).

Et åpent brev til paven fra svenske katolikker:

Käre pave Franciskus!

Snart har två år gått av ett pontifikat som för oss, en grupp svenska katoliker, har varit en stor glädje, en Guds nåd. Vi upplever att så mycket som skapades under andra Vatikankonciliet men genom åren mer och mer gick förlorat, nu återupprättas. Begreppet barmhärtighet har kommit i fokus, och kyrkans omsorg om de fattiga har blivit en prioritet.

Emellertid vill vi nu fästa påvens uppmärksamhet på kvinnornas roll i detta förnyelsearbete inom den katolska kyrkan. På det området är inte framstegen stora, och fortfarande återstår viktiga reformer.

Ett intressant förslag formulerades av kardinalen Marx i München, i en intervju i tidskriften *America*. "Vi måste reflektera teologiskt och se på kyrkorätten: vilka roller i kyrkan kräver absolut prästvigning av den som uppbär rollen? Sedan måste alla andra

roller vara öppna för lekfolket, kvinnor och män, men särskilt för kvinnor."

Vi vädjar nu till påven att systematiskt utnämna kvinnor till alla slags poster i kyrkan, inom kurien och på alla andra områden där detta är möjligt. En sådan prioritering skulle äntligen stärka kvinnornas inflytande och även kunna bidra till påve Franciskus' viktiga reformarbete som vi med djup tacksamhet beundrar.

Ritva Maria Jacobsson,

För gruppen Hans Reiland, Erik Westerberg, Erik Janzon, Carin Zetterlund Brune, Eva Winiarski, Elisabet Finné och Kerstin Persson

Kvinnor i kyrkan: dialog och reflektion.

Rapport fra en katolsk kvinnekonferanse i Roma

Sr Madeleine Fredell, OP

Donne della Chiesa, prospettive in dialogo, Women in the Church: prospects for dialogue and reflection, kärt barn har många namn som bekant. Så var även fallet för den konferens som det påvliga universitetet Antonianum i Rom och Chiles ambassad till Heliga Stolen inbjöd till 28 april 2015. Ursprunget låg i en dialog mellan Sr Mary Melone, som är rektor för Antonianum, och Mônica Jiménez de la Jara, Chiles ambassadör till Heliga Stolen. Det är värt att nämna att Sr Mary Melone är den första kvinna som utnämnts till rektor för ett romerskt katolskt universitet sommaren 2014. Men här finns flera andra inspirationskällor, inte minst den lista på kvinnliga teologer från hela världen som Ulla Gudmundson överlämnade till påven Franciskus vid sin avskedsaudiens hösten 2013. Listan hade sammanställts av professor Tina Beattie från Roehamptons universitet, Ulla Gudmundson och Sr

Madeleine Fredell OP, generalsekreterare för Justitia et Pax i Stockholms katolska stift och sedan 2013 har listan spritts och levt sitt eget liv. I inbjudan till konferensen nämndes särskilt denna lista och alla som stod på den var välkomna. Det har också tydligt framgått att påven själv vill öppna nya vägar för kvinnors delaktighet i kyrkans liv även högst upp i hierarkin. Kvinnors roll i katolska kyrkan är nu ett tema som diskuteras överallt och av många olika aktörer. Alla drar inte åt samma håll, men ingen kan tvivla på att alla förväntar sig förändringar av något slag. Sedan början av 2015 har det bokstavligen ägt rum en konferens i månaden med kvinnotema i Vatikanen!

Konferensen på Antonianum hade också sponsrats av USA:s och Storbritanniens ambassader liksom av delegationen från Europeiska Unionen till Heliga Stolen. Lite snabbt kan man säga att konferensen blev ett möte mellan teologer, diplomater, tjänstemän i Vatikanen och journalister i den här frågan. Men den var varken Vatikan- eller Europacentrerad utan representanter från alla kontinenter fanns med, även om flera var stationerade i Rom för kortare eller längre tid.

Jag ska här lyfta fram ett antal punkter som var unika för just den här konferensen. Naturligtvis kan man inte bortse ifrån att kulturella skillnader gör sig gällande på en konferens av det här slaget, men skiljelinjerna finns inte alltid där vi tror. I sitt inledningsanförande uppmanade Mônica Jiménez deltagarna att tala fritt om alla frågor, också de svåra. Sr Mary Melone vill se Antonianum som en plats för vidare reflektion kring kvinnans roll i kyrkan och påpekade att konferensen som Påvliga Kulturrådet om kvinnors kulturer (*Women's cultures: equality and difference*) hade ordnat i februari 2015 väckt ett stort intresse och fått ett enormt gensvar i kyrkan som helhet. Vi måste hitta många olika vägar till en fullödlig integration av kvinnorna i kyrkan. Samtidigt får vi inte se frågan som enbart funktionell utan det handlar

om att kvinnor är kyrka. Det finns mycket att göra och vi får inte skjuta det på framtiden, menade hon. Vår reflektion och vårt arbete handlar inte bara om att tänka i nya banor och förändra kvinnans roll i kyrkan, utan om att både mäns och kvinnors roller ska förändras. Vi måste lyssna öppet på varandra utan förutfattade fördomar. Sr Mary avslutade med att säga att kvinnor inte är gäster i kyrkan utan att vi är kyrka. Påven Franciskus hade skickat ett budskap till konferensen och önskade se framsteg i reflektionen om kvinnans roll och att kvinnors röster måste erkännas fullt ut i både kyrka och samhälle. Chiles president, Michelle Bachelet framförde också en hälsning via video till konferensen.

Kardinal Gianfranco Ravasi, prefekt för Påvliga Kulturrådet, hade inbjudits att tala som en uppföljning av plenarmötet om kvinnliga kulturer i februari. Han uppmuntrade deltagarna att inte fastna i historiska fakta om underordning och förtryck av kvinnor utan att se framåt och fokusera på förändringar. För att engagera sig för framtiden måste vi ta oss an en grundläggande antropologisk fråga som handlar om identitet och relationer. Hittills har detta tolkats utifrån en manlig grammatik. Den antropologiska frågan är komplicerad och måste ta hänsyn till naturvetenskap, genetik, hjärnforskning, etik och kultur i bred mening. Han menade också att alla de olika genderteorier som presenteras idag har blivit en mardröm, men att man inte kan bortse från den komplexiteten heller, eftersom vi alla befinner oss i densamma.

Ravasi citerade ur Germain Greers *The Female Eunuch*, "We women know what we are, what we do not know is what we could have been." Vad är det vi kvinnor har förlorat på vägen?

Historien har helt åsidosatt en kvinnlig tolkning av verkligheten och den måste få komma till tals.

Det teologiska huvudanförandet hölls av teologen Cettina Militello som framför allt undervisar i ecklesiologi och mariologi med särskild tonvikt på en teologi om lekfolket, kvinnoteologi och ekumenik. Hon är sedan 1983 chef för Istituto Costanza Scelfo som har riktat in sig på lekfolket och kvinnors roll i kyrkan. Cettina Militello vill se ett jämbördigt partnerskap i kyrkan och beklagade att de konferenser som hittills hållits i ämnet inte ändrat på den aktuella situationen. Hon påpekade att alla religioner innehåller en "religiös" motivering till kvinnlig underordning och att detta delvis fortfarande är allmängods. Vi måste avslöja den kvinnofientlighet som också finns i bibeln och istället betona förbundet mellan Gud och människan, man och kvinna, liksom inbjudan till ett jämbördigt lärjungaskap i Nya Testamentet, Gal 3:28. Det är likaledes viktigt att våga se kyrkofädernas negativa påverkan på kvinnors roller och successiva uteslutning från ett jämställt deltagande i det kyrkliga livet. Dopet var jämbördigt men kvinnorna uteslöts från medbestämmande och ledarskap. Trots den kulturella underordningen uppvisar historien ändå kvinnliga profetiska röster och dessa måste lyftas fram. Men det är först under slutet av 1900-talet som vi kan se frukterna av kvinnornas arbete för att uppnå jämställdhet, ett arbete som går tillbaka till 1700-talet.

Militello påpekade att stereotypa uppfattningar om kvinnan levt kvar under hela 1900-talet i synnerhet grundat på begreppet "kvinnans natur". Rösträtten har successivt förändrat kvinnors kulturella situation och katolska kyrkan uttalade en ny syn på kvinnan under Andra Vatikankonciliet där hennes sociala och kulturella engagemang betonades. Men här finns flera obearbetade frågor. Det internationella kvinnoåret 1975 öppnade många nya vägar men i katolska kyrkan var kvinnan fortfarande utesluten från liturgiska tjänster som kräver vigning. I det här avseendet blev dokumentet *Inter Insigniores* 1976 förödande. I denna instruktion från Troskongregationen underströks den ikoniska principen, det vill säga att endast män kan representera Kristus. Kvinnor kan enligt dokumentet endast representera kyrkans kvinnliga sida. Johannes Paulus II erkände mäns och kvinnors jämbördighet på det mänskliga planet genom begreppet *communio*

personarum, "personernas gemenskap". Men han vidhöll åtskillnad mellan könen för övrigt och förföll till ett stereotypiskt tänkande inte minst genom begreppet "the feminine genius".

Problemområdena idag står att finna i bland annat gender-begreppet som måste kunna användas som en klassificeringskategori. Det är nödvändigt att skilja på "gender" och "genderteorier" och att kunna använda både "kön" och "gender" i diskursen. Militello förespråkade också begreppet "reciprocitet", "ömsesidighet", som ett steg vidare från den traditionella "komplementaritetstanken". Hon menade att "reciprocitet" bättre erkänner kvinnor och män som personer och bättre tar hänsyn till mäns och kvinnors olika karisma.

Ur ett kyrkligt perspektiv betonade Militello vikten av kvinnors profetiska roll. Hon ansåg att nya modeller för ledarskap måste tas fram där kvinnors auktoritet erkänns. Det är grundläggande att både män och kvinnor är fullvärdiga medlemmar i kyrkan genom dopet och eukaristin. Militello varnade för att vi inte får nöja oss med rådgivande funktioner utan måste få tillträde till de verkligt beslutsfattande posterna. Men vi bör också gå bortom de traditionella maktrollerna och tänka i termer av gemenskap, *communio*, och påskynda vägen från underordning till med-ansvar i kyrkan. Frågan om varför prästvigningen bara skulle vara förbehållen män måste också synas och en kyrka med mer kvinnliga drag kommer att positivt bidra till hela mänsklighetens goda. Hon avslutade med att säga att "glada nyheter sprids snabbt idag!"

Efter en paus följde en paneldebatt med temat "Kvinnorna och katolska kyrkan i världen" med inledare från de fem kontinenterna under ledning av Flaminia Giovanelli som är undersekreterare i Påvliga Rådet för Justitia et Pax till vilket hon utnämndes av Benediktus XVI 2010. Hon inledde panelsamtalet med att understryka att mycket har skett under de fyrtio år som hon har varit knuten till Justitia et Pax, i både samhället och kyrkan.

Sr Gloria Wirba, från Kamerun betonade vikten av arbete för kvinnors värdighet på både det sociala och kyrkliga området på den afrikanska kontinenten. Hon lyfte särskilt fram ordenskvinnornas roll i försoningsprocesser och deras närvaro bland de mest utsatta offren för krig och våld. Hon menade att kyrkans framtid i Afrika inte kan tänkas utan en förstärkt medverkan av kvinnorna men att kvinnornas självaktning måste öka för att förverkliga detta.

Carolina del Rio Mena representerade den latinamerikanska kontinenten, från Chile, och har en master i fundamentalteologi liksom i sociologi. Carolina del Rio Mena arbetar både som journalist, författare och lärare i teologi och har specialiserat sig på feministteologi. Hon menade att vi har att göra med mycket grumligt vatten när det gäller kvinnans

*Vi bör bygga en
teologisk antropologi
på utsagan att vi är
skapade till Guds avbild
och likhet och därmed
kallelsen att
representera Gud i
världen liksom på
dopet där vi, man som
kvinna, döps till Kristus
och fullt ut
representerar Kristus i
kyrkan och världen.*

position i samhälle och kyrka. Det finns hårdföra fördomar mot kvinnor inom politiken i Latinamerika som bygger på den traditionella *machismo* och som genomsyrar både det sociala och kyrkliga livet. Män i ledarskapspositioner har tillåtit justeringar av systemet men aldrig några grundläggande förändringar. *Machismo* går hand i hand med den kvinnliga *marianismo* som betonat Jungfru Marias lydnad, underkastelse under Guds vilja och hennes passivt lyssnande roll. Socialt har det lett till överordnade män och underordnade kvinnor med fruktansvärda följder. Den

Mariasymbol som kommit att dominera är moderskapets symbol representerat i Maria Guadalupe och har föga att göra med Maria från Nasaret. Carolina del Rio anser att Marias moderskapsroll måste vändas till att betona Maria som vän, syster och lärjunge. Här har kvinnor ett särskilt teologiskt ansvarsområde som inte får överskuggas av läroämnet. Vi måste se över kvinnors roller, i synnerhet i kyrkan och därmed omformulera kyrkans symboliska betydelse. En ny teologisk antropologi är helt nödvändig. Och vi måste gå från finjusteringar till verkliga förändringar.

Sr Helen Leung från Hong Kong representerade den asiatiska kontinenten men talade i princip bara om Kina. Hon beskrev skillnaden mellan lekkvinnornas roll i Hong

Kong respektive i Bejing. Eftersom Hong Kong var en brittisk koloni fram till 1997 hade kvinnor tillgång till högre teologisk utbildning av ett västerländskt snitt redan efter Andra Vatikankonciliet. Kvinnorna i Kina var förvisso lika aktiva men på grund av en lägre utbildningsnivå och landets slutenhet var deras arbete begränsat till församlingsnivån. Samma fenomen som i Hong Kong kan man konstatera i Macau och på Taiwan. Framför allt är klerikalismen mycket stark i Kina.

USA representerades av Sr Carol Keehan som är verkställande direktör för Catholic Health Association (CHA), en av de mäktigaste posterna inom katolska kyrkan i landet. Sr Carol Keehan var med på Times lista över de hundra mest inflytelserika personerna i världen 2010. Inte mindre än 620 sjukhus ligger under CHA, men organisationen leder också en rad andra arbetsfält inom hälsosektorn. Sr Carol Keehan poängterade att kyrkan bara använder sig av hälften av sina talanger genom att kvinnor inte får meningsfulla poster i kyrkans tjänst. Hon underströk att prästvigning inte är nödvändig för de flesta ledarskapspositioner i kyrkan. Om kvinnor fick tillgång till dessa poster skulle kvinnors värde och värdighet öka också på många andra håll i världen. Myten om kvinnan som den som kan lyssna måste överges och vi måste gå utöver kulturella skillnader. I dag finns flera kvinnor på de yttersta ledarskapsposterna i en rad kyrkliga organisationer i USA, som Catholic Relief Service (motsvarigheten till Caritas) och en rad andra frivilligorganisationer. Sr Carol föreslog att det borde anordnas en "Synod of women" likaväl som en "Synod of families", det vill säga av och med kvinnor, av och med familjer.

Maria Giovanna Ruggieri talade för Europa. Hon är ordförande för WUCWO (World Union of Catholic Women's Organisations) och lärare i moderna språk. Maria Giovanna Ruggieri utgick ifrån Europa som de mänskliga rättigheternas upphovsplats men beklagade att individens rättigheter utvecklats till individualistiska rättigheter och inte tar hänsyn till den mänskliga personen som en gemenskapsvarelse. Hon hävdade att den europeiska kulturen skapas genom dagliga möten och dialog och att utbildningen av unga måste ge hopp för framtiden. Hon lyfte särskilt fram Europas kvinnliga skyddshelgon, Katarina av Siena, Birgitta och Edith Stein, som förgrundsgestalter och inspirationskällor.

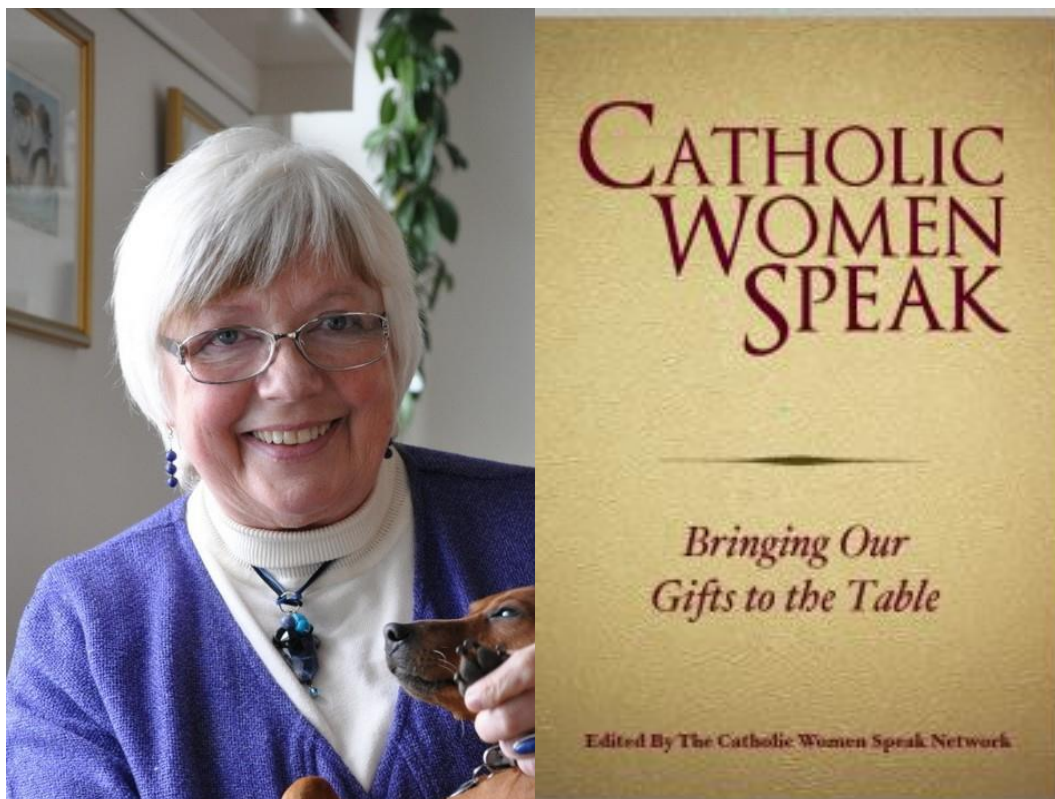
Eftermiddagen började med gruppsamtal uppdelade efter olika språk: engelska, franska, italienska och spanska. Den grupp som jag deltog i modererades av Emma Madigan, Irlands ambassadör samt Victoria Alvarado, ministerråd på USA:s ambassad till Heliga Stolen. Fokus för samtalen i grupperna var att presentera tre idéer från förmiddagens inlägg som man ansåg viktiga att fördjupa vidare. Givetvis togs även andra tankar upp. Problemet med den grupp jag var med i var att frågorna togs över av moderatorerna utan att de riktigt lyssnade in vad som sades. I gruppen framkom tydligt att den konservativa falangen hade fotfäste hos de amerikanska företrädarna medan de som ville tydliga förändringar här och nu främst kom från norra Europa. I övriga språkgrupper fanns flera radikala förslag där också företrädare från Afrika, Latinamerika och Asien deltog.

Själv framförde jag behovet av en ny teologisk antropologi där de mänskliga kvaliteterna betonas och inte stereotypa roller för män respektive kvinnor. Vi bör bygga en teologisk antropologi på utsagan att vi är skapade till Guds avbild och likhet och därmed kallelsen att representera Gud i världen liksom på dopet där vi, man som kvinna, döps till Kristus och fullt ut representerar Kristus i kyrkan och världen. I detta sammanhang tror jag också att vi en gång för alla måste överge begreppet komplementaritet och heller inte fastna vid reciprocitet, utan snarare använda oss av relationalitet. I en vuxen relation måste varje part vara unik och fullvuxen som människa för att relationen ska kunna fungera och detta oavsett vilket kön parterna har. Det handlar om personliga, individuella kvaliteter, och inte på förhand tillskrivna roller. För det tredje tror jag också att den civila lagstiftningen måste tala om föräldraskap och göra det möjligt för både fadern och modern att ta hand om barnen fullt ut. Faderskap är en lika viktig kallelse som att vara moder. I det sammanhanget lyfte jag fram den svenska föräldraskapsförsäkringen. Övriga tankar som framfördes i gruppen var förslaget på en synod för kvinnor, att kvinnor bör ingå i påvens särskilda kardinalsråd, det så kallade C9, samt att kvinnor bör få några av de högsta posterna i de två nya kongregationer som planeras i kuriareformen. Det hävdades bestämt att kyrkan är en återspeglings av den diskriminering kvinnor är underkastade i världen i övrigt men att kyrkan samtidigt är kallad att evangelisera med trovärdighet.

Kvinners stemme i kirken

Catholic Women Speak,

Anmeldt av Anne Helene Utgaard

Like før bispesynoden høsten 2015 dukket det opp en liten bok som fikk forbløffende mye medieomtale både i og utenfor Den katolske kirke. Bokas tittel var *Catholic women speak – Bringing Our Gifts to the Table*, og den ble utgitt av et nystartet internasjonalt nettverk som heter *Catholic Women Speak Network*. Sentral i dannelsen av nettverket var professor i katolske studier ved Roehampton University i London, Tina Beattie. Nettverket besto da boka kom ut av ca 1000 katolsk kristne kvinner fra hele verden og har senere vokst. Mange er fagteologer, mange er kirkelig ansatte eller har ulike verv i kirken. Noen er velsituerte, andre er fattige. Noen er velutdannet, andre har lite utdanning.

De fleste er angelsaksiske, men mange kommer fra Afrika, Asia og Latinamerika. 44 av disse kvinnene kommer til orde i den vesle boka som nå foreligger. Bakgrunnen for at boka ble til er den stadig økende bevisstheten som kvinner rundt om i hele verden har utviklet etter nytenkningen om legfolkets rolle i kirken under Det annet vatikankonsil. En bevissthet om at kirken vår lider under fraværet av kvinners deltakelse i ledelse og beslutningsprosesser og at kvinner har uendelig mye å tilføre hierarkiets samtaler om liv og lære. Etter konsilet har paver langsomt og forsiktig uttalt seg om kvinner på en ny måte, men de har avslått å snakke med kvinner. Dermed har de gått glipp av mange tanker og erfaringer i samtalene rundt bordet. Det har gjort kirken fattigere enn den behøvde å være, sier Lucetta Scaraffia (Italia). Den puster bare med én lunge, sier hun. Nå har kvinner tatt pave Frans på ordet. Han har bedt om dialog og om at alle stemmer i kirken må bli lyttet til.

Forfatterne hevder for øvrig med styrke at de er uenige med paven når han uttaler at kirken trenger en ny teologi om kvinner. Nei, sier de i innledningen. Det vi trenger er en ny teologisk antropologi som omfatter hele mennesket slik det er skapt i Guds bilde som mann eller kvinne. Og i utviklingen av og

samtalene om en slik antropologi må kvinner delta på lik linje som menn. Deres livserfaringer og teologi er av umistelig verdi for kirken som helhet. I sin anmeldelse av boka i Dagens nyheter sier for øvrig tidligere svensk ambassadør til Vatikanstaten, Ulla Gudmundson, at her savner hun stemmen til vår norske idehistoriker og teolog Kari E. Børresen. Det er jeg enig i.

Boka er bygget opp rundt fire hovedtemaer. Første del dreier seg om ulike perspektiver på tradisjon og forandring. Andre del handler om ekteskap, familie og relasjoner. Tredje del tar for seg fattigdom, ekskludering og marginalisering, og fjerde del går inn på institusjoner og strukturer i kirken. Til hvert av de fire hovedkapitlene finnes det en meget lesverdig innledning.

Alle de 44 artiklene er korte. Kvinnene skriver ikke med én stemme, men med hver sin individuelle stemme. Alle tenker ikke likt, og det finnes spenninger mellom ulike tekster. Det er en av bokas styrker. I den kirkelige samtalen kommer vi bare videre dersom vi bringer inn og lytter til og samtaler om ulike synspunkter.

Noen av artiklene er teologiske, andre er sosiologiske og mange er mer personlige. Det gjør inntrykk å les indiske Astrid Lobo Gajiwalas beskrivelse av forholdene til mange katolske kvinner i India. Selv er hun rådgiver for Den indiske bispesynoden. Hun er gift med en mann som har en annen religion slik det er vanlig i et land hvor mindre enn 2 % er katolikker. Hun forteller at i India er kvinner i rurale strøk uvitende om hva som foregår i kirken i forbindelse med bispesynoden, rett og slett fordi 42 % av dem ikke kan lese. De opplever ubeskrivelig fattigdom, lite eller ingen utdanning, tvangsekteskap, slaveri, vold og voldtekter og ikke-planlagte svangerskap med til dels grusomme konsekvenser. For disse kvinnene er ekteskapet en byrde, og å være født som kvinne er en forbannelse. De representerer store utfordringer i møte med en kristen visjon av familie, sier hun, og spør: «Hvordan kan disse kvinnene erfare 'the joy of human existing'[1] når de lever under umenneskelige forhold? Ofte får de heller ikke døpt barna sine. Men Gajiwalas forteller også om små lyspunkter i tilværelsen som f.eks. når en hindu ektemann tar seg av sin syke katolske svigermor som i utgangspunktet ikke ville ha noe med ham å gjøre fordi han var hindu!

Det er også flere sterke fortellinger om skilsmisser, annulleringer, nye relasjoner og om forholdet til de homoseksuelle og lesbiske katolikker. Dette var viktige saker for bispesynoden. Noen av beretningene er såre, andre formidler øyeblikk av stor pastoral forståelse. En forteller at da hun lå på et katolsk sykehus og fødte sitt første barn, ble det straks klart at barnet ikke kom til å overleve. Hun ringte sin prest midt på natta og han kom kjørende så fort han kunne for å døpe barnet. To uker senere gjennomførte han en vakker begravelse. Kvinnen måtte kontakte denne presten ettersom sykehusets prest ikke ville foreta seg noe fordi barnet hadde to mødre. Hennes egen prest gjorde det.

Jeg kan ikke gjengi mer fra boka her, men anbefaler den på det sterkeste. Det er en liten bok med 44 korte artikler. Her er stor bredde, noe som går ut over dybden, men i sitt mangfold gir den likevel et solid bidrag til å la kvinners stemme bli hørt i kirken.

Lanseringen av boka like før bispesynoden ble begivenhetsrik og førte blant annet til omtaler og anmeldelser i store og små aviser rundt omkring i verden, bl.a. i New York Times, Washington post og Svenska Dagbladet! Boka ble lagt ut i inngangspartiet til der hvor bispesynoden skulle finne sted, ett eksemplar til hver biskop og til de øvrige deltakerne. Alle forsvant unntatt fire.

Bare én mann kommer til orde i boka. Det er den nigerianske jesuitten Agbonkhanmeghe Orobator som tidligere var provinsial for ordenen i Øst-Afrika. Han har skrevet et forord som han kaller: *Om lyttende ører og profetiske stemmer*. Han sier om boka at den vil berike og utvide banketten med kirkelig konversasjon med varierte gaver verdig en ny pinse!

Boka kan bestilles fra Paulist Press (USA) eller fra Amazon. Den koster ca. 150 kr.

Se også <http://www.catholicwomenspeak.com> og <http://www.catholicwomenspeak.com/losservatore-romano-women-church-supplement/>

[1] Lin 15 (Forberedelsesdokumentet til siste del av bispesynoden. Min anm.)

Gunnel Vallquist in memoriam

Den 11. januar i år døde Gunnel Vallquist, 97 år gammel. Med henne er en viktig, velformulert og vakker stemme i europeisk kulturliv og katolsk kirkeliv stilnet. Mange i Norge vil kjenne henne fra tidsskriftet St. Olav, som jeg var med på å redigere fra 1983 til 2006.

Gunnel Vallquist ble født 19. juni 1918. Hun tok eksamen ved Uppsala universitet i 1946 med romanske språk, litteraturhistorie og nordiske språk i fagkretsen og flyttet til Frankrike etter studiene. Hun ble katolikk i 1939 og ble raskt en fast gjest hos dominikanerinnene på Sta.Katarinahjemmet i Oslo. Allerede som student hadde hun begynt å skrive for katolske tidsskrifter. I Frankrike fortsatte hun sitt arbeid som kulturskribent og essayist blant annet for Bonniers Litterära Magasin, Dagens Nyheter og Svenska Dagbladet, avisen som etter hvert ble hennes faste tilholdssted som skribent. Nøyaktig når hun begynte å skrive for vårt hjemlige St. Olav, vet jeg ikke, men det var nok i tiden rundt det 2. Vatikankonsil og i pater Hallvard Rieber-Mohns redaktørtid, 1959-1965. Gunnel Vallquist slo seg ned i Roma for en tid og fulgte konsilet på nært hold. Hennes fire bøker om konsilet, utgitt fra 1964 til 1966, gir et unikt innblikk i selve konsilet og, ikke minst, i hva som skjedde bak og i kulissene. Det er en grundig, velformulert og velinformert observatør og reporter som skriver, med den gode journalists sans både for de lange linjer og de talende detaljer. Dagbøkene kom i ny samlet ettbinds utgave i 1998.

Som redaktør for St. Olav fra 1985, arvet jeg en meget kompetent og vidtfavnende redaksjon : Liv Greni, Kjell Arild Pollestad o.p., Albert Raulin o.p., Knut Willem Ruyter o.f.m., Gunnel Vallquist – i denne rekkefølgen stod de oppført. Å ha Gunnel med på laget og bli kjent med henne, var en stor og berikende

opplevelse og et privilegium for en fersk - og til tider skuddredd - redaktør for et ”katolsk tidsskrift for religion og kultur”, slik St.Olavs ”undertittel” lød siden Rieber-Mohns redaktørtid. På det personlige plan fikk jeg oppleve at det meget lærde Gunnel Vallquist – i 1981 utnevnt til æresprofessor i teologi og 1982 en av Svenska Akademiens ”de aderton” – også var et hjertevarmt og raust medmenneske, raskt ute med ros, oppmuntring og vennlig veiledning.

Listen over hennes bøker er imponerende. Hun debuterte i 1956 med essaysamlingen ”Något att leva för”, og sakprosa utgjør en stor del av hennes verk, men hennes bøker fikk i økende grad et skjønnlitterært preg.

Hun var en språkkunstner av rang! Det føltes nærmest som et overgrep å oversette Gunnel til norsk. I begynnelsen gjorde vi heller ikke det, men etter noen tilbakemeldinger om at en del lesere med ikke-norsk bakgrunn hadde vanskeligheter med å henge med i svenske tekster, ble oversettelse utveien. Gunnel selv var en ypperlig oversetter fra fransk til svensk. Også her er hennes merittliste lang og variert. Hovedverket er Marcel Prousts bindsterke verk ”A la recherche du temps perdu”, utgitt på Bonniers Forlag fra 1964 til 1983 med

hovedtittelen ”På spaning efter den tid som flytt”.

Et knippe Gunnel-bidrag til St.Olav fra 1983 viser både hennes flid og bredden i hennes virke samt gir innsikt i sentrale interessefelt og inspirasjonskilder hun stadig skulle vende tilbake til i St. Olavs spalter. I ”Lyset fra øst” skriver hun om den åndelige rikdom den ortodokse tradisjon har å tilføre vestlig kristendom – skismaet mellom Bysants og Roma på 1100-tallet kaller hun ”en kulturell og religiøs katastrofe”. I et annet bidrag etterlyser hun ”Fred på jord” i en verden der budskapet om fredsfyrsten synes å være ”en falsk nyhet”. I 1984 skriver Gunnel om ”Visdom fra ørkenen”, om de åndelige råd fra de første kristne asketer som slo seg ned i ørkenen på 300-tallet. Hun følger opp med nok en artikkel om rikdommen i den ortodokse liturgien i ”det hellige Russland”, fortsetter med en beretning om ”de ortodokse i vesten” og om det ortodokse Valamo kloster – ”et Athos i Norden”. I 1985 skriver hun om ”Elie Wiesel og den jødiske arv”, anmelder en bok russiske ikoner og en om ”Døden i katolsk perspektiv”, samt en selvbiografi av finske Birgit Klockars - her lyder overskriften ”Frelsessoldaten som ble katolikk”. Med andre ord: Gunnel skriver om de lange linjer og de gamle inspirasjonskilder, ikke minst om det som er å finne i den ortodokse kirkes skattkammer; hun viser sin sterke sans for ”røtter” enten de nå er jødiske eller ortodokse; hun informerer om og vurderer bøker om anliggender og personer som hun mener St. Olavs lesere bør informeres om; hun viser klart sin interesse og godhet for den enkelte blant sine medmennesker. Og hun viser sitt mot ! Hun var aldri redd for å si fra og formidlet både det som begeistret henne og det som frustrerte henne i kirkens liv. Hun var en modig skribent med stor formidlingsevne og formidlingsiver. Dette motet og det vide utsyn kombinert med dyp menneskelig innsikt og innlevelse samt vitnesbyrd om et inderlig og nært forhold til Gud, var de gaver hun bragte med seg inn i St.Olav .

Et annet av hennes sentrale emner, økumenikken – et anliggende som gjennom hele hennes skrivende og bedende liv lå hennes hjerte særlig nær - var hun inne på allerede i St.Olavs julenummer 1982. I et

intervju pater Pollestad sier hun bl.a. : ”Kristi kirke på jord er ikke begrenset av den katolske kirkes grenser. Den er overalt der mennesker kommer sammen og søker Guds vilje på en helhjertet måte, og derfor har jeg ingen motforetillinger mot å gå til kommunion i andre kirkesamfunn, selv om jeg da er ulydig mot min egen kirke. I det hele tatt er jeg ikke lenger så opptatt av hva som skjer i selve institusjonen. Veien til kirkelig enhet ved omvendelse fra prestisje og makt er nok lengre enn jeg tidligere hadde trodd, men jeg håper den dag kan komme da vi alle kan være ett, slik at den hellige kirke kan lyse for menneskene i sin fulle glans.”

Av intervjuet fremgår det klart at Gunnels ”hjerte er på den såkalte progressive siden”, for, som hun sier, ”det var jo nettopp den progressive stemningen, dette at Kirken kom i bevegelse,” som særlig hadde grepet henne ved konsilet. ”De som hadde vært open-minded og fulgt med under Pius 12., hadde levet under et slags trykk, med oppladede aggresjoner mot Roma og mot systemet, og de var fullstendig klar over at meget i Kirkens liv var modent for forandring. Da forstår man begeistring da strømmen vendte.” Om hun har beholdt sin optimisme fra fra konsilet, vil intervjuer vite? ”Jeg tror ikke jeg har forandret standpunkt, men jeg konstaterer at mange av konsilets intensjoner ikke er blitt gjennomført,” svarer Gunnel, men tilføyer at ”andre reformer er blitt misbrukt, som for eksempel når det gjelder gudstjenesten. Den formløsheten vi nå kan oppleve mange steder var ikke villet av konsilet.” I 1991 i artikkelen ”Der Herrens ånd er, er frihet” – et Gunnel-bidrag St.Olav fikk via det svenske tidsskriftet Signum, som hadde bedt henne skrive om hvordan det var gått med konsilets visjoner – noterer hun innledningsvis noe mistrøstig at ”vi nå ser tegn til at mektige motkrefter søker å tilbakeføre kirken til stadier som vi trodde var definitivt overvunnet i og med konsilet. Hvilke tegn? En utnevnellespolitikk som er så ufølsom overfor kirkefolkets ønsker at man iblant må få politiets hjelp til å installere en biskop eller sogneprest. Uttalte, men tydelige bestrebelser på å underminere bispekonferansenes autoritet og dermed de lokale kirkers rett og mulige plikt til å utvikle sin lokale egenart. Ufølsomhet overfor

teologers behov for ytringsfrihet. Bibeholdelse av juridiske prosedyrer som er ethvert rettssamfunn uverdigg. Klar tale fra en modig observatør! Men disse foruroligende tegn til tross: "Likevel er jeg overbevist om at konsilet har satt utryddelige spor i kirken som helhet, og i de kristnes mentalitet, og da mener jeg ikke bare katolikkenes. Den åndelige befrielse, den utvidelse av horisonten som det medførte, kan ikke tilintetgjøres, det finnes ingen vei tilbake." Ikke minst gjelder det på økumenikkens område der konsilet hadde ført til "radikale endringer i det økumeniske klimaet. Den tidligere sterkt negative holdningen til 'heretikere og skismatikere' var allerede i utgangpunktet et tilbakelagt stadium – nå talte man høflig om "de i troen adskilte brødre". Men avstanden var for det meste stor og kunnskapen liten".

Spørsmålet om hvor stor eller liten avstanden egentlig var til de i troen adskilte brødre, opptok Gunnell i særlig grad de siste årtier av hennes liv. Hun ble et ivrig medlem av det økumeniske fellesskapet Bjärka-Säby der bl.a. den kjente pinsepastor og forfatter Peter Halldorf var med og ble en nær venn. Det var han som i 2002 på oppfordring fra Gunnell sendte meg hennes siste bok: "Vad väntar vi egentligen på? Texter om kristen enhet 1968-2002." Bokens kvintessens er synspunkter Gunnell allerede gjennom årene hadde fremsatt bl.a. i St.Olav : Det faktum at vi, katolske kristne av ulike tradisjoner, og våre "i troen adskilte brødre" i våre respektive gudstjenester fremsier den samme trosbekjennelse, er et tegn på en enhet som lagt overgår det "kyrkliga gränsforsvaret" vi gjennom århundrer har utviklet. En enhet som tilsier at vi bør gjøre som Jesus Kristus selv, han som ikke var redd for å holde måltid med "syndere og tollere", den tids utstøtte. Å innse det, krever ingen teologisk utdannelse, det holder å lese evangeliene. "Der har man ju aldrig sett Jesus visa bort någon som kommer til honom." Med andre ord: Den egentlige arvesynden er at kirkene har glemt Jesu eksempel og ikke fulgt hans oppfordring om å forsone seg med sin bror før man legger offergavene på alteret. Det er farlig å fordype seg i Gunnells bøker og artikler, man fristes til å sitere "in extenso". Samtidig griper man umiddelbart hvorfor hun ble utnevnt til doktor i teologi "honoris

causa": Hun levde intenst med og av Guds ord, men tok samtidig inn over seg menneskers mangslungne virkelighet og maktet å forene alt dette på tilforlatelig, medmenneskelig og nådefullt vis.

St. Olavs redaksjon gjennomgikk i årenes løp adskillige utskiftninger, men to navn ble værende helt til undertegnede i 2006 valgte å gå av for aldersgrensen: De to var Gunnell Vallquist og Liv Greni. De siste årene ble de registrert som "faste medarbeidere". I ettertid vil jeg kalle dem "uunnværlige faste medarbeidere", som på forskjellig vis bidrog til at mine år som redaktør for St. Olav ble svært givende "katolske læreår" – for øvrig tittelen på Gunnells selvbiografi fra 1995. Det hører med at også Bernt Eidsvig lenge var "fast medarbeider". Redaksjonen ville ikke gi slipp på ham da han gikk fra å være sogneprest i Bergen til å bli en av augustiner munkene i Klosterneuburg utenfor Wien. I 1995 ble Bernt utnevnt til – noen vil si forfremmet! – til biskop av Oslo. Og den 11. januar i år ble både Gunnell og Liv, henholdsvis 97 og nær 96 år, kalt hjem av Vårherre. Eller – som det så vakkert heter hos Frelsesarmeen – de ble "forfremmet til herligheten".

Unni Klepper Joynt

.....

A NEW ERA IN CATHOLICISM?

Christian Weisner, Tyskland

Are we witnessing a fundamental paradigm change in an institution that — with 2000 years of age — can perhaps be considered the oldest organisation in Europe? Will Pope Francis, and the Roman Catholic Church with him, finally follow the course set by the reformatory council, of which 50th anniversary is being celebrated? What are the implications beyond clerical circles that we can expect and hope for? This contribution makes an attempt to assess likely transformations of the 2000-year old vessel of the church — in the midst of a storm on

the high sea, after a change of captain and direction — from the perspective of the Catholic reform movements.

Are we witnesses of a fundamental paradigm shift? Will the Roman Catholic Church with Pope Francis now finally follow the course of the Reform Council, the 50th anniversary of the conclusion of which is celebrated this year? What impacts far beyond the space within the Church are to be expected there to be hoped for? And will under this Pope now religious reform movements be required at all?

1. Necessary Change of Course at the End of a Long Double Pontificate

The Argentine Jesuit Jorge Mario Bergoglio, elected on March 13, 2013, as 'Bishop of Rome,' is the first pope who dared to call himself — after St Francis of Assisi (1181/1182-1226), the mendicant monk and church reformer in one. The fact that after almost 800 years a non-European became Pope, gives us hope that the Catholic Eurocentrism is systematically reduced, and it signals the vision of a church that stands for justice on a global scale. Just in time for the 50th anniversary

of the closing of the Second Vatican Council on 8 December 2015, the Cardinals have elected a new 'Bishop of Rome,' who takes the Reform Council from a whole new perspective and with the experience of Latin America in the view, the continent in which more than 40 percent of the world's Catholic population lives, and where the visions of the Council have been implemented most intensively. Francis could have been chosen already in the conclave in 2005.

However, after the nearly 35 years double pontificate of John Paul II and Benedict XVI, the latter having much impact already during his 23 years as prefect of the Congregation for the Doctrine of Faith, and after the revelations of Vatileaks, the electing cardinals understood the need for a change of the course.

The resignation of Pope Benedict in spring 2013 was a historic occasion and has changed the papacy from the inside in a good sense, has relativized the entire hierarchical structure and opened for his successor new freedom and opportunities for development. The decisive factor will now be whether Francis will succeed in reforming the Roman Curia, which has solidified over the centuries to an absolutist power block, thereby restoring the credibility of the church leadership. Francis is considered to be value-conservative; but in any case he had a greater willingness to listen and to

learn. The abolition of compulsory celibacy for Catholic priests seems to be possible for him. The door to the priesthood for women he sees as closed — but at least he speaks of a door, for which theology can indeed find a key. How strong the resistances is to any kind of reform within the Vatican itself, is shown by the fact that he felt compelled to express sharp criticism of the Roman Curia at Christmas greetings 2014. From the start, to a great extent Francis has the support of the people

in the pews. A survey published in December 2014 by the Pew Research Center (Washington, DC) in 43 countries shows an average approval for Pope Francis of 60 percent and only 11 percent rejection. Particularly high approval ratings have been found in Europe (84 percent), United States (78 percent) and Latin America (72 percent). The American news magazine Time declared Pope

Are we witnessing a fundamental paradigm change in an institution that — with 2000 years of age — can perhaps be considered the oldest organisation in Europe? Will Pope Francis, and the Roman Catholic Church with him, finally follow the course set by the reformatory council, of which 50th anniversary is being celebrated? What are the implications beyond clerical circles that we can expect and hope for?

Francis as the 'Person of the Year 2013.' Fortune magazine placed him in 2014 at the top of the 'World's 50 Greatest Leaders.'

2. Renewal from the Periphery — Francis'

Experiences from Latin America The Argentine bishop, Bergoglio was designated as an advocate of the poor. At the same time the expectation grew that with him the awakening of the church renewal from within will come. The claim that

the Church must be a Church for the poor, and the need for structural church reform go hand in hand with Francis. Even before his election, he expressed this very succinctly in the non-secret preconclave on March 9, 2013. At the first press conference after his election, with the phrase to 'How I wish a poor church for the poor,' he established connection to what Pope John XXIII had formulated before the Second Vatican Council as his vision. It is a vision that most intensively continued to live in the following years in the Latin American Church and has survived despite the most massive political and ecclesiastical oppression. This hard-won and in practice matured vision has now returned with Bergoglio 'from the end of the earth' into the Vatican. The Church in no other continent has such a post-conciliar history. To this way belong many martyrs such as Archbishop Oscar Arnulfo Romero, whose beatification process Francis has opened again. From this history Bergoglio has been influenced. He himself has often had disputes with the Vatican and even personally experienced censorship. Jorge Mario Bergoglio is a representative of the 'theology of the people,' the Argentine version of liberation theology that the then Cardinal Joseph Ratzinger as Prefect of the Congregation for the Doctrine of Faith, and now emeritus Pope Benedict, has vehemently opposed for decades. Characteristically for Bergoglio and his theological teacher Lucio Gera, influenced by the Jesuit Karl Rahner, that theology arises from the ministry. As President of the Argentine Bishops' Conference, he decisively co-designed the final document of CELAM in Aparecida.

3. Return to Reforms of the Second Vatican Council

Now with Francis there is yet another chance that the epochal change continues, initiated 50 years ago by the Second Vatican Council. In many respects Francis continues on the political line and the internal church reform projects of Paul VI (passing the tiara, social encyclical *Populorum Progressio*, visit to the UN, foreign travel, ecumenism, liturgical reform). After two more restorative pontificates Francis is now undertaking everything to return the church to the reforms of the Council and to initiate processes that hopefully cannot be stopped. It is a fundamental cultural shift that now at last implements what the Second Vatican Council intended 50 years ago. The Second Vatican Council emphasised collegiality and recognized that bishops as having a key responsibility in church leadership. What matters now is that the bishops around the world — along with all the baptized — are ready to fully assume their rightful responsibilities for their local churches and the universal Church. Subsidiarity must not only demanded for society and the state, but must be lived in the Church itself. 'If the church does not have the courage to reform their own structures, they will never have the moral strength to criticize the structures of society.' (Bishop Dom Helder Camara shortly after the Council). In view of the (too) high expectations that are expressed in many quarters after this change of pontificate, it can be rightly feared that the expected course changes do not take place or not fast enough or not exactly in the desired direction. If Francis as a leader loses the goodwill of the people in the pews as well as of the public and of the media, and the

hope for the so long awaited 'Good Shepherd' and 'good ruler' will be disappointed, the break with tradition could be much worse than in previous decades. This fear may perhaps still let many bishops hesitate to give Francis the full support he needs. There may also be Cardinals who, at his election, have recognized the need for a change of the course, but who now consider the change of the course to be too strong and too fast. Some may also fear a Gorbachev effect that with the decentralization, it will happen to the global Roman Catholic Church as it was the case with disintegrating Soviet Union.

4. Francis' Courage to the Synodal Way and his Commitment to Global Justice

Francis has opted for a synodal way and tries to initiate processes. In *Evangelii Gaudium*, Francis expressively designates his four principles for the process character: 'Time is greater than space', 'Unity prevails over conflict', 'Realities are more important than ideas' and 'The whole is greater than the part' (EG, 222-237). This includes — despite some shortcomings in implementation — the broad consultation process in preparation for the Family Synod that Pope Francis initiated. 'Realities are more important than ideas' (EG, 231) is a core idea of Francis. This must have consequences. The Church's sexual teaching overall is understood neither in content nor in the form because it has lost touch with the reality of man. But the process character of the Synod requires patience and for some it is

difficult to be understood. Francis sees first and foremost the need for a change of mentality, especially among the bishops, and practices a dialogic and spiritual leadership style. But by that the deep church leadership crisis is far from being over. To safeguard the reform process put in motion by Francis theologically and in church politics, even much stronger support from all reformist cardinals, bishops and theologians around the world is urgently needed. With his critique of capitalism Francis is not afraid of addressing the economically and politically powerful. As a common

thread, the opinions of Francis run through the scandal of poverty and the option for the poor. Above all, his programmatic encyclical *Evangelii Gaudium* and the sentence contained therein 'this economy kills' evoked the bourgeois public opposition and outrage. Francis' words leave nothing to be desired in terms of clarity, but correspond to the long

tradition of church doctrine up to the statements of recent popes. The Catacombs Pact of 16 November 1965, inspired by the idea of a 'church of the poor' by Pope John XXIII, won new relevance with Pope Francis. Francis was the first Pope, who invited the leaders of social movements from all over the world to a meeting at the Vatican. His sensational speech on October 28, 2014 was far more radical and more important than his programmatic encyclical *Evangelii Gaudium*. Some have interpreted this speech even as a 'spontaneous encyclical on poverty and the environment'.

The Roman Catholic Church is now at a critical crossroad. The tremendous backlog of reforms and the substantial failure of the Curia urgently require a new style of management and decentralization.

5. Process-oriented Change Management of a World Organization

Pope Francis relies on 'collegiality' instead of 'papal absolutism'. Two years after his election, the new course is increasingly apparent. Within the global Roman Catholic Church, a mood swing is happening that during the long double pontificate of the last two popes nobody thought to be possible. But it is not only the new and spiritual leadership style. Francis has made numerous personnel and organizational decisions that encourage the hope for a basic reform. As might have been expected, there are strong countervailing forces against any reform not only in the Vatican, but also by bishops and traditionalist groups around the world that operate behind the scenes, but increasingly also speak out. But the Jesuit Francis with his decades of leadership experience in the extremely difficult situation of the Argentine military junta seems to have already taken into account these reactions. The convocation of international advisory bodies which already took place after a short time was an important step of a new collegial management style. The discussions so far, however, show how difficult a reform of the Curia is that which Pope Paul VI had tried. Particularly delicate areas of action are the fight against the crimes of abuse of minors by clergy and transparency in the controversial Vatican Bank and the opaque Vatican finances. The Curia reform is for Francis not only the result of administrative reforms and modifying what have become obsolete and outdated structures, but rather the result of a vibrant new orientation to the principles of the gospel. It is therefore important not only to increase the effectiveness of the

Curia, but that a spirit of transparency, a collegial pluralism and democratic foundation becomes effective.

6. At the Beginning of a New Church Era?

2015 is the year of anniversaries, major challenges and important decisions. 50 years after the end of the Second Vatican Council it will be seen at the Family Synod this fall, if the impetus for reform set by Pope Francis is consistently taken up and continued. We are experiencing a situation that has opened the possibility of a crisis, the possibility of repentance and turning. We cannot hope that the new church is given us from above, however. Rather, we must open ourselves, looking for the new things. Also the Church Referendum We Are Church, launched 1995 in Austria, celebrates its 20th anniversary this year. Worn by the vision of People of God of the Council, it had five points of the internal church renewal on the content: fraternal church, full equality of women, voluntary celibacy, an affirmative attitude to sexuality, good news instead of threatening message. Until now, none of these demands are realized. In common with many other reformers worldwide and in collaboration with a renewal oriented theology, it has been possible to advance a broad shift in consciousness in the church people, as studies and surveys have repeatedly shown. The five points of the church referendum, supplemented by the ecumenical movement, have become a global reform canon for a church that can concretize the theology of communion of the Second Vatican Council. The shortage of priests and the associated current collapse of

classical pastoral community come forward to the development, because there is no one who might patronize the communities. But dogma and canon law still try to impose an authoritarian preconiliar church image. Francis and we still face a long way to bring the Roman Catholic Church back on reforms in the direction of the Second Vatican Council. Will the bishops manage to share the synodal way of Francis? Are they willing to go synodal also in their dioceses? And how it is possible to 'carry' the traditionally oriented believers? If no convincing solutions are obtained this year, the decaying of authority of the Catholic Church will be far worse than by the encyclical *Humanae Vitae*.

7. 'Global Player' with Great Responsibility

Of the estimated more than eight billion people living in 2030 on our planet, more than a quarter will belong to the Christian churches. For the Roman Catholic Church, one of the few 'global players', this means — not only in religious terms — a great responsibility far beyond their own faith community. Because it is of worldwide influence whether and how the largest single church interferes with the questions of survival of humanity, what ethical standards they proclaim and practise themselves — from sexual teaching to business ethics and to the ethical issues at the beginning and end of human life. But even discussions on mandatory celibacy, priesthood of women and the use of condoms are, in view of the world problems, more than just the 'usual intra-Catholic controversial issues,' the issue here are all existential questions, namely how power is exercised, how men and women interact in the following of Jesus, how sexuality is practised

responsibly and how the tensions between passing tradition and the necessary renewal can be made productive. Church reform and survival issues facing humanity are so closely intertwined. 'The renewal comes from the periphery,' this word of Leonardo Boff seems to have become true with Jorge Mario Bergoglio geographically and by content. The deep crisis in the church leadership has not yet been overcome. Now there is at least reasonable hope for a change in the Roman Catholic Church. The key question for the future I see is what religions can contribute to the solution of the immense global social and economic problems, but especially if they can arrive with each other to a peaceful coexistence. The liberating message of Jesus Christ, his commitment to the marginalized, his love of neighbour and even love of enemies can contribute significantly to addressing the fundamental problems of humanity. For this purpose, we urgently need new forms of participation in the central issues of future in order to take and to dare responsibility in the great upheavals. All the forces of reform should support a determined and consequent course of reform of Francis to counter the still strong resistance within the Church. Let us cooperate in order to make it possible to initiate a process of change and make it irreversible, so that the Roman Catholic Church can carry out its tasks in the rapidly changing global community of humankind.

Christian Weisner co-founder of the church referendum in Germany in 1995 and since then committed in the reform movement, We Are Church and the International Movement "We are Church".

Else-Britt Nilsen, OP: «Ola Tjørhom: *Fornyelsen som forsvant* – Et avgrenset oppgjør med kirken gjennom vestlige briller»

Søster og dr. theol Else-Britt Nilsen deltok på Akademiet Også vi er kirken sitt seminar 19. sept. Hun kommenterte der Ola Tjørhoms bokutgivelse. Vi gjengir hennes innlegg her.

Ola Tjørhoms bok *Fornyelsen som forsvant* (2014) har et klart 'kritisk siktemål'. Verdt å merke seg er at forfatteren ikke anser slik kritikk som negativ eller illojal, men som en vesentlig forutsetning for vekst. Kort sagt – en konstruktiv kritikk. Det er utviklingen i Den katolske kirke fra midten av det 19. århundre til dags dato Tjørhom løfter frem. Krisen som oppstod etter «pustepausen» omkring Det annet Vatikankonsil, presenteres ikke tentativt, men som et faktum bekreftet gjennom dagsaktuelle eksempler; frafall, kallskrise, seksuelle overgrep, tradisjonell teologi og konservativt hierarki. Denne beklagelige utvikling skyldes – ifølge forfatteren – kirkens *hierarkiske struktur*, lekfolkets beskjedne rolle, manglende demokratisk struktur, *angst for endringer* og *utdatert morallære*. Merkelig nok nevnes ikke sekulariseringen som i raskt tiltagende grad har preget vår vestlige del av verden etter 2. verdenskrig.

Kanskje kunne man ha forventet en utførlig presentasjon av Det annet Vatikankonsil og implementeringen av dette skjellsettende kirkemøtet. Det ville ha fortjent en bok for seg, høvelig på et tidspunkt hvor 50års jubileet fortsatt markeres. I foreliggende bok omtales riktignok Det annet Vatikankonsil, men

linjene trekkes lenger tilbake – til midten av 1800-tallet. Forfatterens hypotese er at den bakenforliggende årsak til dagens utføre er kirkens manglende evne til å møte moderniteten.

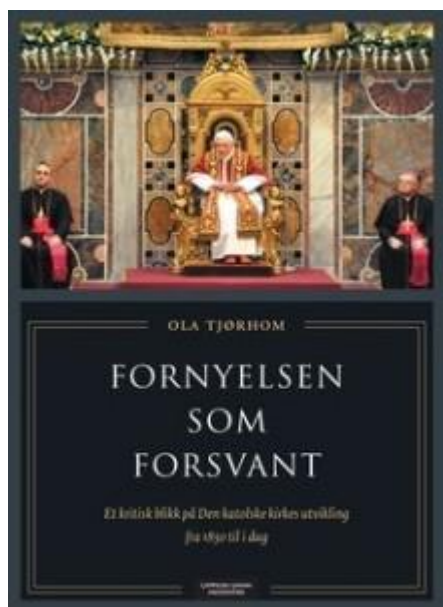
Flere har allerede påpekt begrepsmessig uklarhet hos Tjørhom. Hvilken *modernitet* siktes det egentlig til? Hans utgangspunkt er moderniteten som springer ut av den franske revolusjonen. Avstand og konflikt mellom katolisisme og moderne politikk, filosofi og vitenskap, menneskesyn og moral etc. var tydelig allerede før revolusjonen. Og helt fra midten av 1700-hundretallet hadde paver sendt ut encyklikaer – riktignok ytterst negative – knyttet til samfunnsmessige spørsmål. I stedet for å referere fra begynnelsen av 1800-tallet kunne Tjørhom ha utvidet sin tidshorisont bakover i tid.

La det straks være klart at Kirkens forhold til den moderne verden har vært – og forblir – et utfordrende tema. Det kommer klart til uttrykk i en skeptisk, men interessant presentasjon av et utvalg paver – Pius-pavene – under fellesnevneren «antimodernismens

foregangsmenn og voktere»: Pius IX (1846-1878), Pius X (1903-1914) og Pius XII (1939-1958).

Men som en yngre kirkehistoriker nylig bemerket: 'Man minnes/trekker frem det man har bruk for ...'. Det gjør vi alle, og det gjør også Tjørhom med sine tre Pius-portretter. Det er nærliggende å spørre om *alt* fra kirkens øverste ledere virkelig var like håpløst. Selv er jeg ikke historiker, men har arbeidet en del med katolsk sosiallære. Vanligvis regnes 1891 som startpunktet for den moderne katolske sosiallære. Sosiallæren er riktignok blitt omtalt som «kirkens best bevarte hemmelighet», og da er det kanskje naturlig at den får liten vekt i Tjørhoms oppgjør med kirken.

Selv anser jeg pave Leo XIII's bidrag til sosiallæren som kirkens kanskje viktigste og mest oppløftende bidrag til den moderne verden i perioden vi her er opptatt av. I 1891 kommer hans encyklika om arbeidets vilkår i det moderne samfunn (*Rerum Novarum* – «De nye ting»). Encyklikaen omtales i boken, men ikke utførlig nok mener jeg. Her innledet Leo XIII intet mindre enn en ny periode i kirkens liv preget av reformtenkning og nyorientering i forhold til det moderne industrisamfunnet selv om ikke katolsk sosiallære er fritatt for spenninger og

unndratt kritikk. I tillegg sørget han for å gi Thomas Aquinas og ny-skolastikken en fremtredende plass i katolsk teologi. I motsetning til Tjørhom, anser jeg dette som en vinning!

På andre områder kan også Leo XIII settes i bås med de antimodernistiske Pius-pavene. I 1893 – altså to år etter *Rerum Novarum* – sendte han ut sin encyklika, *Providentissimus Deus*, om studiet av Skriften. Den var ment som en vennlig, men myndig veiledning av Kirkens eksegeter. Pavens anliggende var å forsvare Skriftens guddommelige inspirasjon mot en «vitenskap» (les: historisk-kritisk bibelforskning) som brøt ned Skriftens autoritet og slik førte gamle vranglærer videre.

Leo XIII leste sin tid gjennom sine briller, men evnet også å se videre. Bokens forfatter leser de antimodernistiske paver gjennom nåtidige, vestlige briller samtidig som han i stor grad identifiserer kirken med pavene. Det er i og for seg rimelig, selv om konklusjonene tidvis blir bastante og av og til direkte støtende. Dette har allerede andre bemerket. Forfatteren medgir da også innledningsvis «at boken ikke er ment som et forsøk på å gi en nøytral fremstilling av Den katolske kirke». Det gjelder også hans omtale av pavene etter Det annet Vatikankonsil. Den skal jeg ikke ta opp her; – andre har gjort det med overbevisning. I stedet vil jeg stoppe litt ved både Tjørhoms og katolikkenes forhold til biskopen av Roma. For det jeg *egentlig* etterlyser i boken er en slags «innenfra-forståelse»:

I flere hundre år har den katolske kirke tilstrebet et ideal som kan beskrives som den enkelte katolikks reservasjonsløse identifikasjon med kirken, representert ved sin mest fremstående leder, paven. Ulike faktorer hadde bidratt til å forme dette idealet.

- *Tidsånden*: Tanken utformet seg i eneveldets tidsalder.
- *Reformasjonen*: Overfor protestantismens forskjellige utforminger,

tegnet man bildet av en enhetlig, fasttømret katolsk kirke.

- *Sekulariseringen:* Troen ble angrepet fra mange hold, og løsningen var å gjøre den katolske tro til en sterk festning.

Da kan man forstå at idealet om den enkeltes reservasjonsløse identifikasjon med den synlige kirke fenget, og at det preget en hel kultur i flere hundrede år. Selvsagt hadde det sin pris. Det gjorde at kirken praktisk talt fullstendig ble identifisert med Kirkens ledere, ja nærmest bare med Kirkens eneste, øverste leder. I dag virker idealet om en slik reservasjonsløs identifikasjon av den enkelte katolikk med sin kirke som helt uvirkelig, men det er viktig å ha dette klart for seg når man nærmer seg tidsperioden Tjørhom tar et oppgjør med.

I dag er det andre forutsetninger. Vi er nødt til å ta opp spørsmålet om vår identifikasjon med vår egen kirke til ny vurdering. Den gamle modellen er klart utdatert, men hvor langt er vi kommet med alternativer? Ikke alle er like vellykkede. Tjørhoms beskrivelse av det han kaller dagens kirkelige krise, bekrefter det. Religiøs likegyldighet, frafall, sviktende trosholdning. Men dette må ikke stoppe våre forsøk på å søke nye former for identifikasjon med kirken i vår egen tids situasjon.

Dominikaneren Albert Raulin trakk i et foredrag (1972) linjer som ikke synes uforenelig med forfatterens prosjekt samtidig som det utfordrer det:

For det første at må vi ta på alvor at Kirken ikke er identisk *bare* med kirkens hierarki. En slik identifikasjon er helt i strid med enhver riktig forståelse av evangeliet. Kirken bør (som også Tjørhom også påpeker over 40 år senere) innføre mer demokratiske former. Men – vel og merke – dette har intet med demokrati å gjøre, men med den fundamentale sannhet at Gud alene er Herre. Jesus har sagt det med stor tydelighet: 'Dere skal ikke kalle dere mestere. For én er deres mester, dere er alle brødre' (Matt 23,8-12).

Med dette samfunn av brødre og søstre i Kristus skal vi ikke være redd for å identifisere oss. Her hører vi hjemme. Og det sier seg selv at denne identifikasjonen aldri vil kunne ta tidligere tiders absolutte former. Den vil derimot ha en mengde ulike fasetter nettopp fordi brorskapet tenderer mot å være universelt, og menneskene er i sannhet forskjellige.

Dette utelukker selvsagt ikke at identifikasjonen skal ordnes, organiseres. Det skjer ved de *tjenester* som Kristus har innstiftet. Og til noen av disse er autoritet, myndighet og ansvar knyttet. «Den som hører dere, hører meg ...» Og hensikten med alle disse tjenestene er å fremme vår identifikasjon med Kristi hele legeme.

Den andre viktig grunnen – ifølge Raulin – til å oppgi den gamle forståelsen av identifikasjonen er samfunnets hurtige utvikling. Vi har ikke råd til å stå splittet og bekjempe hverandre. En enda større enhet er påkrevet. Heller ikke skal vi dyrke konfliktene for konfliktenes egen skyld, «som om det alltid var mest lovende for et kirkesamfunn å gjennomgå alvorlige kriser og bli skueplassen for voldsomme indre sammenstøt».

Splittelser i ulike fraksjoner blant katolikker i Norge er et relativt nytt fenomen!

Et gammelt ordtak sier *Sentire cum Ecclesia*– 'å ha samme sinnelag som Kirken'. Et ordtak som vi godt kan være bekjent av og rette oss etter. Men – presiserer Raulin – ikke hvis vi oppfatter Kirken som en fast og urørlig størrelse i en verden preget av en langsom utvikling som Kirken alltid vil kunne mestre. Og heller ikke hvis vi ganske uhemmet identifiserer Kirken med dens geistlige ledelse. Kanskje gjør både Tjørhom og enkelte av hans motstandere nettopp det! Det vi *kan* gjøre er å forplikte oss til samme sinnelag som Kirken dersom vi forstår at Kirken er oss alle sammen, ikke som en tilfeldig masse, men som et fellesskap hvor hver og en utøver sin spesielle tjeneste, og – videre – dersom vi forstår i hvilken grad vi – og Kirken med oss – er kastet ut i en utvikling som bare den mestrer som opplever den innenfra.

Tjørhom krisebeskrivelse er veldokumentert – men også ensidig. Det har gjort at flere her hjemme oppfatter hans kritiske blikk som lite konstruktivt. Kari Børresen uttrykte ved lanseringen av boken – med enkelte redaksjonelle justeringer og utelatelse av hjemlig polemikk – utvilsomt har internasjonalt format. Den oppfatningen deler jeg samtidig som jeg vil hevde at min personlige overskrift for dagens innlegg er ganske treffende: *Et avgrenset oppgjør med kirken gjennom vestlige briller.*

Dette er et oppgjør fra et europeisk-nordamerikansk ståsted. Afrika og ikke minst Asia er fraværende. Verdensdeler som til tider føler seg lite forstått av Kirkens sentrum i Roma, men som i følge Timothy Radcliffe – min ordens tidligere generalmagister – utgjør kirkens fremtid.

Og så et uunngåelig spørsmål til slutt: Er situasjonen *virkelig* er så nedslående? Er denne krisen noe helt enestående for *vår* kirke? Er ikke alle kirker egentlig i krise – hver på sin måte.

Irland: debat ønskes om kvindelige præster

Følgende informasjon er hentet fra "Vi er også kirken" i Danmark sin nyhetsbulletin nr 13:

Vrede over "den systematiske undertrykkelse af kvinder i den katolske kirke" har fået tolv præster til den 1. november at offentliggøre en protest med krav om "en fri og åben diskussion af kirkens udelukkelse af kvinder fra besluttede organer og præsteskapet i kirken".

De tolv præster, hvoraf nogle er sognepræster, andre ordenspræster, gør opmærksom på, at Johannes Paul II's forbud i 1994 mod at diskutere emnet kvindelige præster ikke har fået flertallet af troende katolikker til at tie. Det har derimod gjort præster og biskopper tavse, for de ved, at rejser de

spørgsmålet, vil de blive ramt af alvorlige sanktioner. Men den nuværende situation

er meget ødelæggende og fjerner både mænd og kvinder fra kirken, fordi de er forbitrede over biskoppernes uvillighed til at åbne op for en debat.

En af underskriverne er sognepræst Roy Donovan. Han udtaler, at kirkens paver, biskopper og præster gennem tusinder af år er blevet hjernevasket til at se alt gennem mandens øjne.

"Jeg tror, at synoden i Rom har demonstreret kirkens uretfærdige og fordomsfulde holdning til kvinder. 270 mænd og ikke en eneste kvinde stemte om emner, der vedrørte familien", siger han. Fr. Flannery bakker ham op: "kvinders manglende stemmeret på synoden er en skandale". Det er altså ikke kun ordination af kvinder til diakoner og præster, de tolv præster ønsker debatteret, men også kvinders deltagelse i de besluttede kirkelige organer.

(Kilde: *National Catholic Reporter* 6. november 2015)

Pave Frans: kommunion til protestanter?

I forbindelse med et besøk i Roms lutherske kirke den 15. november uttalte pave Frans, at katolikker og lutheranere er fælles som dåben og at det betød, at de skulle vandre sammen. Udtalelsen var

svar på et spørsmål fra en katolsk-gift luthersk kvinde, der fortalte, at forbuddet mod, at hun kunne modtage kommunion sammen med sin mand gjorde dem begge trist til mode.

Paven understreget, at han ikke turde give sin tilladelse, for det var et spørsmål, der skulle overlades til

teologer. "Jeg kan kun svare på Deres spørgsmål med et spørgsmål: hvad kan jeg gøre sammen med min mand, for at Herrens måltid må følge mig på min vej? Det må enhver stille sig." Og paven tilføjede: "En præsteven sagde engang til mig: Vi tror, at Herren er til stede i nadveren. Han er nærværende. Hvad er forskellen? Der er forklaringer, fortolkninger, men livet er større end forklaringer og fortolkninger."

Det irske referendum

Den 22. maj gik befolkningen i republikken Irland til valgstederne for at stemme ja eller nej til regeringens og parlamentets forslag om at ændre den irske forfatnings artikel 41, så det fremover hedder, at "et ægteskab kan indgås i overensstemmelse med lovgivningen af to personer uanset køn."

Resultatet blev, at 1.2 mill. irere stemte ja, 734.300 nej, svarende til 62% ja, 38% nej. (Stemmeprocenten var 60,5). Det at et land, hvor 84% af befolkningen ved den sidste folketælling i 2011 angav sig selv som værende katolikker, i den grad har en anden opfattelse af ægteskabet end kirken, har vakt opsigt overalt i Europa. Det er dog ikke første gang, et flertal af befolkningen er på kollisionskurs med kirkens lære. I 1980 blev prævention under visse omstændigheder legaliseret (senere yderligere liberaliseret i 1985 og 1992) og i 1997 blev det muligt at blive skilt - alle love vedtaget trods kirkens stærke modstand.

I de irske medier er der flere forklaringer på dette ja.

1. Den ene er, at kirken gennem de sidste årtier har mistet sin troværdighed på grund af de mange sexskandaler.
2. Den anden, at ikke alle biskopper og præster var lige ihærdige i deres nej-kampagner. Foreningen af katolske præster (Association of Catholic Priests) anbefalede således sine medlemmer at fortælle

"At dele nadveren betyder til en vis grad, at der ikke er forskelle mellem os", sagde paven videre. "Jeg spørger mig selv: men har vi ikke den samme dåb? Har vi det, skulle vi så ikke gå sammen?"

(The Tablet 21. november 2015).

deres menigheder, at den enkelte selv skulle tage stilling til, om forfatningen skulle ændres.

3. Den tredje, at et "ja" blev anbefalet ikke kun af de store politiske partier, men også af en lang række fremtrædende katolske kulturpersoner. Den tidligere præsident Mary McAleese fortalte således om den diskrimination, hendes homoseksuelle søn havde været udsat for, og den kendte tv-vært Ursula Halligan fortalte, hvor svært det havde været for hende som teenager at være lesbisk og troende katolik.
4. Den fjerde, at kirken og mennesker under 40 ifølge redemptoristpræsten Gerry O'Connor fra Dublin lever i to forskellige verdener, når det drejer sig om seksualmoral.
5. Den femte, at langt flere ældre kvinder end forventet stemte ja. Eller som O'Connor fortæller: "I samtaler op til folkeafstemningen sagde mødre og bedstemødre til mig, at de ville stemme ja. De talte om omsorg og kærlighed til deres sønner og døtre, nevøer og niecer, kusiner og fætre og nabobørn, som er homoseksuelle, og ønskede, at de skulle have de samme muligheder og rettigheder som deres heteroseksuelle familiemedlemmer."

(sakset fra VOEKs nyhedsbrev)

Vi sees på
årsmøte og
seminar
2. april
Til filmen

«Radical
Grace»

www.ogsavierkirken.no

Nyhetsbrevets e-postadresse: webred@ogsavierkirken.no